

بیستوفیل

فارسی دهم

نوטר وفیل خونه رتبه برترها

قبولی های کنکور ۱۴۰۴

تک رتبه نوטר وفیل

رتبه ۸
ایمان نیک نام جهرمی

دو رتبه های نوטר وفیل

رتبه ۱۴
امیر محمد کیانی

رتبه ۵۵
مهسا سیاوشی

سه رتبه و چهار رتبه های نوטר وفیل

رتبه ۱۴۷
محدثه حیدری

رتبه ۲۵۹
ابوالفضل ناصریان

رتبه ۵۱۴
محمدپارسا عبدالله آبادی

رتبه ۵۴۶
حسین تقضلی نژاد

رتبه ۶۷۲
محمدماهان عنبرستانی

رتبه ۷۸۶
نیما غفاری

رتبه ۱۰۵۲
پویان فریور افشار

رتبه ۱۲۳۴
مطهره توحیدی

رتبه ۱۴۲۴
سید امیرحسین حسینی

رتبه ۱۵۳۴
فاطمه عبیری

رتبه ۱۷۵۴
هلیا حاجیلویی

رتبه ۲۶۲۵
زهره مجمعی

رتبه ۲۸۸۱
پارسا جمال امیدی

رتبه ۳۸۱۰
هدیه رحیمی

رتبه ۱۶
آریا قهرمانی

رتبه ۶۱
بهار هلالی

رتبه ۱۶۰
اشکان کوثری

رتبه ۳۰۸
سید علی اکرمی

رتبه ۵۲۳
فاطمه شاهسونند

رتبه ۵۷۰
زهره ولی نژاد

رتبه ۶۹۱
بهار ضرغامی

رتبه ۸۰۴
آرمین رضایی

رتبه ۱۰۵۸
الینا جلالی فر

رتبه ۱۲۸۴
بهار امیری

رتبه ۱۴۸۳
سینا خاوری خراسانی

رتبه ۱۶۳۹
ابوالفضل نیرومند

رتبه ۱۹۶۶
مهسا رضایی مقدم

رتبه ۲۷۵۱
فهمیه سیدآبادی

رتبه ۳۱۳۳
صبا شایع ثانی

رتبه ۲۰
سینا راضی

رتبه ۷۵
محمد صالح عارفی

رتبه ۱۶۹
هانیه خواجه

رتبه ۳۴۱
حمیدرضا بشیری

رتبه ۵۳۷
ریحانه حیدری

رتبه ۶۰۶
سجاد محمودی زاده

رتبه ۷۱۴
محمد یزدیان

رتبه ۸۹۳
فاطمه مشاوری نجف آبادی

رتبه ۱۱۲۲
علی طاهر زاده

رتبه ۱۲۸۴
فاطمه معین زاده

رتبه ۱۴۹۳
محمد مهدی خرم زاده

رتبه ۱۶۷۸
سجاد ینکی

رتبه ۲۰۱۵
علی شیرزاد

رتبه ۲۷۸۱
سعید شبانی

رتبه ۳۲۴۴
هلیا سجادی

رتبه ۳۲
امیرمحمد رضائی

رتبه ۸۰
محمد مهدی شریفی

رتبه ۲۲۲
امیرمحمد شکوهی

رتبه ۴۳۲
سید محمدصادق حسینی

رتبه ۵۳۹
نجمه کبختا

رتبه ۶۶۱
فاطمه اصغری

رتبه ۷۸۱
احسان قنبری

رتبه ۹۰۹
کیمیا فدائی

رتبه ۱۱۲۷
زهره بابائی

رتبه ۱۳۵۰
علی زینلی

رتبه ۱۵۰۳
فاطمه رحیم زاده

رتبه ۱۶۹۶
ندا ملک شاهی

رتبه ۲۵۵۹
سارا حمزه

رتبه ۲۷۹۴
مریم بادلی

رتبه ۳۳۴۳
سینا ارزمانی

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۱..... دستور زبان
- ۱..... آرایه های ادبی
- ۲..... قرابت معنایی
- ۲..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳..... تاریخ ادبیات

واژگان

۱ معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) باغ ز من صاحب پیرایه شد. (ب) ولیکن به ایشان مولع مباحش.

۲ در هر یک از گزینه‌های زیر یک نادرستی املایی بیابید و شکل درست آن را بنویسید.

الف) دیگری هم که از پیرایه خرد و ذخیرت تجربت بی‌بهره نبود، با خود گفت: «غفلت کردم و فرجام کار غافلان چنین باشد و اکنون وقت حیلست است.» صیاد او را برداشت و چون صورت شد که مرده است، بیانداخت.

ب) همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند. اما در واقع طمأنینه‌ای بود که در چشم بی‌نور یک مجسمه دوره فرائنه هست. (ج) رقعهای نوشتن و عذری خواستم و گفتم که «بعد از این به خدمت رسم.» و قرض من دو چیز بود: یکی بی‌نواپی ...

۳ در گروه کلمات زیر چهار نادرستی املایی بیابید و شکل درست آنها را بنویسید.

«نمت و طریق، حازم و محتاط، خیره و مانده، بی‌نیاز و مستقنی، یله و رها، ثواب و مصلحت، غرابت و خویشاوندی»

دستور زبان

۴ بیت زیر را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.

«چون بگشایم ز سر مو، شکن ماه ببیند رخ خود را به من»

۵ بیت زیر را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.

دید یکی بحر خروشنده‌ای سهمگنی، نادره جوشنده‌ای

۶ نقش دستوری واژه «فروغ» در «فروغ رویت اندازی سوی خاک» با کدام کلمات در بیت زیر یکسان است؟

«چون بگشایم ز سر مو شکن ماه ببیند رخ خود را به من»

آرایه های ادبی

۷ کدام بیت فاقد آرایه مجاز است؟

الف) ما را سر باغ و بوستان نیست

ب) به نام کردگار هفت افلاک

ج) چو در وقت بهار آیی پدیدار

۸ در هر یک از بیت‌های زیر معنی کنایه‌های به کار رفته را بنویسید.

الف) در بر من، ره چو به پایان برد

ب) چو در وقت بهار آیی پدیدار

از خجلی سر به گریبان برد

حقیقت، پرده برداری ز رخسار

۹ در کدام بیت آرایه «تضاد» مشهود نیست؟

الف) نمی‌دانم نمی‌دانم الهی / تو دانی و تو دانی آنچه خواهی

ب) زهی گویا ز تو کام و زبانم / تویی هم آشکارا هم نهانم

ج) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک جان جانی

د) تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان

۱۰ آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود (استعاره - کنایه)
 ب) چون بدم سبزه در آغوش من / بوسه زند بر سر و بر دوش من (حسن آمیزی - جناس)

قربت معنایی

۱۱ مفهوم مشترک بیت‌های زیر را بنویسید.

- چو خود را به چشم حقارت بدید / صدف در کنارش به جان پرورید
 بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

قلمرو فکری (۹ نمره)

۱۲ مفهوم قسمت‌های مشخص شده را بنویسید.

- الف) هر چند تدبیر در هنگام بلا، فایده بیشتر ندهد، با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد.
 ب) به زبان، دیگر مگو و به دل، دیگر مدار.
 ج) بدان کوش که به هر محالی، از حال و نهاد خویش بنگردی.
 د) پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولع مباش.

۱۳ عبارت و بیت زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ مناسب دهید.

- «هر چند تدبیر در هنگام بلا فایده بیشتر ندهد، با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید دشمن تأخیر صواب نبیند،»
 «کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید / قضا همی بردش تا به سوی دانه و دام»
 الف) در عبارت نخست نویسنده چه توصیفی از عقل دارد؟
 ب) مفهوم بیت را بنویسید.

۱۴ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

- الف) گل از شوق تو خندان در بهار است (۲۵/۵ نمره)
 ب) تویی رزاق هر پیدا و پنهان (۲۵/۵ نمره)
 ج) در آبیگری سه ماهی بود: دو حازم، یکی عاجز. (۵/۵ نمره)
 د) همه کس را به سزا، حق شناس باش، خاصه قربت خویش را. (۵/۵ نمره)
 هـ) عشق شوری در نهاد ما نهاد (۵/۵ نمره)
 و) فروغ رویت اندازی سوی خاک
 عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک (۵/۵ نمره)
 ز) راست به مانند یکی زلزله
 داده تنش بر تن ساحل یله (۷۵/۵ نمره)
 ح) گفت در این معرکه یکتا منم
 تاج سر گلبن و صحرا منم (۷۵/۵ نمره)

تاریخ ادبیات

۱۵ نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید.

ب) قابوس نامه:

الف) الهی نامه:

پاسخنامه تشریحی

۱ الف) پیرایه: زیور و زینت (ب) مولع: بسیار مشتاق، آزمند
(صفحه ۱۴ و ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) پیرایه: زیور و زینت (ب) مولع: بسیار مشتاق، آزمند
هر مورد (۲۵/۰ نمره)

۲ الف) بینداخت (ب) فراغه (ج) غرض
(صفحه ۱۷ و ۷۲ و ۶۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) بینداخت (۲۵/۰ نمره) (ب) فراغه (۲۵/۰ نمره) (ج) غرض (۲۵/۰ نمره)

۳ نمط و طریق - بی‌نیاز و مستغنی - صواب و مصلحت - قرابت و خویشاوندی
واژه «صواب» در معنای کار نیک است. ثواب: پاداش اخروی - قریب: آشنا و خویشاوند - غریب: ناآشنا
در نوشتن املائی کلمات هم‌آوا حتما باید به معنی آنها توجه شود.
(صفحه ۱۴ و ۱۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

نمط (۲۵/۰ نمره) - مستغنی (۲۵/۰ نمره) - صواب (۲۵/۰ نمره) - قرابت (۲۵/۰ نمره)

۴ نکته: اجزای جمله باید به ترتیب «نهاد + مفعول / مسند / متمم + فعل» ساخته شود.
چون ز سر مو شکن بگشایم / ماه رخ خود را به من ببیند
(صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

چون ز سر مو شکن بگشایم (۲۵/۰ نمره) ماه رخ خود را به من ببیند (۲۵/۰ نمره)

۵ یکی بحر خروشنده‌ای، سهمگنی، نادر جوشنده‌ای (را) دید.
بحر: مفعول - دید: فعل

راهنمای تصحیح:

یکی بحر خروشنده‌ای (۲۵/۰ نمره)، سهمگنی، نادر جوشنده‌ای (۲۵/۰ نمره) (را) دید. (۲۵/۰ نمره)

۶ شکن و رخ
تو (خداوند) فروغ روی خود را سوی خاک می‌اندازی.
من (چشمه) شکن را از سر موی خود باز می‌کنم.

ماه رخ خود را در من می‌بیند.

اگر به اجزای جمله‌ها دقت کنیم، در صورت سوال و بیت داده‌شده، واژه‌های «فروغ، شکن و رخ» هر سه نقش دستوری مشترک دارند و مفعول هستند.
(صفحه ۱۰ و ۱۳ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

شکن (۲۵/۰ نمره) و رخ (۲۵/۰ نمره)

۷ گزینه (ج)

بیت (الف) «سر» مجاز از فکر و اندیشه است.

بیت (ب) «هفت افلاک» مجاز از کل خلقت و آفرینش / «کفی» مجاز از اندک و مقدار ناچیز
(صفحه ۱۰ و ۱۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه (ج) (۲۵/۰ نمره)

۸ الف) سر به گریبان بردن: کنایه از شرمساری و خجالت (البته در برخی از جملات به معنای ترسیدن نیز به کار می‌رود که در اینجا غیر کاربردی است).
ب) پرده از رخسار برداشتن: کنایه از آشکار ساختن حقایق؛ حقیقت‌ها را بیان کردن.
(صفحه ۱۴ و ۱۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) سر به گریبان بردن: کنایه از شرمندگی و شرمساری (خجالت کشیدن) (۲۵/۰ نمره)

(ب) پرده از رخسار برداشتن: کنایه از آشکار ساختن (۲۵/۲۵ نمره)

۹ گزینه ج؛ کلمات متضاد در گزینه‌های دیگر:

الف) نمی‌دانم، دانی (ب) آشکار، نهان (د) پیدا، پنهان - دانا، نادان

(صفحه ۱۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه ج، (۲۵/۲۵ نمره)

۱۰ الف) استعاره (ب) جناس

الف) مجاز به علاقه شباهت را «استعاره» می‌گویند. در این بیت چشم معشوق از نظر جادوگری و فتنه‌انگیزی به گل نرگس تشبیه شده است. مشبه به باقی‌مانده از جمله تشبیهی را استعاره می‌نامند.

(ب) بین کلمات «بر و سر و در» جناس ناقص اختلافی به کار رفته است.

(صفحه ۱۳ و ۱۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) استعاره (۲۵/۲۵ نمره)

(ب) جناس (۲۵/۲۵ نمره)

۱۱ هر دو بیت به‌طور مشترک به تواضع و فروتنی دعوت می‌کند؛ تواضع انسان را به جاه و مقام می‌رساند.

سعدی در ابیات بالا انسان را از تکبر و غرور برحذر داشته و به تواضع و فروتنی که مایه عزت و بلندمقامی است دعوت می‌کند. (به نوعی در مقایسه با ابیات شعر «چشمه»، تکبر و غرور سرزنش می‌شود.)

(صفحه ۱۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

هر دو بیت به‌طور مشترک به تواضع و فروتنی دعوت می‌کند؛ تواضع انسان را به جاه و مقام می‌رساند. (۲۵/۲۵ نمره)

۱۲ الف) شخص دانا هیچ وقت از سود و منفعت دانش ناامید نمی‌شود.

(ب) ریاکار و دورو نباش.

(ج) تلاش کن که به خاطر هر کار بیهوده‌ای حالت عوض نشود.

(د) وابستگی فکری پیدا نکن.

(صفحه ۱۷ و ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) شخص دانا هیچ وقت از سود و منفعت دانش ناامید نمی‌شود. (۲۵/۲۵ نمره)

(ب) ریاکار و دورو نباش. (۲۵/۲۵ نمره)

(ج) تلاش کن که به خاطر هر کار بیهوده‌ای حالت عوض نشود. (۲۵/۲۵ نمره)

(د) وابستگی فکری پیدا نکن. (۲۵/۲۵ نمره)

۱۳ الف) عقل، پیوسته در مشکلات به کمک انسان می‌آید. (نباید هیچ‌گاه عقل را کنار بگذاریم.) (صفحه ۱۷ کتاب درسی)

(ب) شکایت از سرنوشت بد، تأثیر قضا و قدر، تقدیرگرایی (صفحه ۱۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) عقل، پیوسته در مشکلات به کمک انسان می‌آید. (نباید هیچ‌گاه عقل را کنار بگذاریم.)

(ب) شکایت از سرنوشت بد، تأثیر قضا و قدر، تقدیرگرایی (یا هر مفهوم مشابه)

(هر مورد ۲۵/۲۵ نمره)

۱۴ الف) گل به‌سبب آرزومندی و دلبستگی به تو در بهار شکوفا است.

(ب) تو (خداوند) روزی دهنده همه موجودات آشکار و پنهان (مجازاً همه موجودات) هستی.

(ج) در یک برکه سه ماهی زندگی می‌کردند. دو تا از ماهی‌ها دوراندیش و هوشیار و دیگری ناتوان بود.

(د) به شکل شایسته قدرشناس همه انسان‌ها باش، به‌ویژه خویشاوندان خود را.

(ه) عشق وجود ما را به هیجان می‌آورد و غوغا به پا می‌کند.

(و) اگر روشنائی چهره‌ات را بر جهان بیندازی، نقش و نگارهای شگفت‌آوری در دنیا ایجاد می‌کنی.

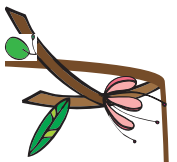
(ز) دریا دقیقاً مانند زلزله‌ای بدنش را رها کرده و آزاد بر تن ساحل تکیه داده بود.

(ح) چشمه با خود گفت: من در بین موجودات و عناصر خلقت، بی‌مانند و سرور باغ و دشت هستم.

(صفحه ۱۰ تا ۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) گل به‌سبب آرزومندی و دلبستگی به تو در بهار شکوفا است. (۲۵/۲۵ نمره)

- (ب) تو (خداوند) روزی دهندۀ همهٔ موجودات آشکار و پنهان (مجازاً همه موجودات) هستی. (نمره ۰٫۲۵)
- (ج) در یک برکه سه ماهی زندگی می کردند. دو تا از ماهی ها دوراندیش و هوشیار (نمره ۰٫۲۵) و دیگری ناتوان بود. (نمره ۰٫۲۵)
- (د) به شکل شایسته قدرشناس همه انسان ها باش (نمره ۰٫۲۵)، به ویژه خویشاوندان خود را. (نمره ۰٫۲۵)
- (ه) عشق وجود ما را به هیجان می آورد (نمره ۰٫۲۵) و غوغا به پا می کند. (نمره ۰٫۲۵)
- (و) اگر روشنائی چهرهات را بر جهان بیندازی (نمره ۰٫۲۵)، نقش و نگارهای شگفت آوری در دنیا ایجاد می کنی. (نمره ۰٫۲۵)
- (ز) دریا دقیقاً (نمره ۰٫۲۵) مانند زلزله ای بدنش را رها کرده (نمره ۰٫۲۵) و آزاد بر تن ساحل تکیه داده بود. (نمره ۰٫۲۵)
- (ح) چشمه با خود گفت: من در بین موجودات و عناصر خلقت (نمره ۰٫۲۵)، بی مانند (نمره ۰٫۲۵) و سرور باغ و دشت هستم. (نمره ۰٫۲۵)

۱۵ الف) عطار نیشابوری (ب) عنصرالمعالی کیکاووس

(صفحه ۱۰ و ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) عطار نیشابوری (نمره ۰٫۲۵) (ب) عنصرالمعالی کیکاووس (نمره ۰٫۲۵)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۲ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۱ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱ معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند.

ب روشنایی شیرین و بَرّاقی روی آسمان را گرفته بود.

پ تَلّی از آجرهای شکسته روی هم ریخته بود.

ت به سر طاس و قرمز بنای خپله نگاه کرد.

ث تنش رعشه شدیدی گرفت.

ج مادرش سراسیمه از اتاق بیرون پرید.

۲ در متن زیر دو غلط املائی وجود دارد. آنها را بیابید و شکل صحیح هر یک را بنویسید.

به جای دیوار، تلی از آجرهای شکسته و پاره‌های خشت و خورده‌های گچ، روی هم ریخته بود.

هرچه فکر می‌کرد نمی‌فهمید چه احتیاجی به دیوار هست و چرا پدرش این همه در ساختن آن اسرار دارد. دلش از غم و درماندگی فشرده شد.

ترسید و از پشت پنجره برگشت و توی حیاط آمد. با بیزاری از کنار بنا و عمله‌ها گذشت.

دستور زبان

۳ جدول زیر را کامل کنید.

فعل	امر	ساخت منفی	مضارع اخباری
داری می‌روی			

۴ در کدام یک از بیت‌های زیر حذف فعل به قرینه معنایی وجود ندارد؟

الف) نعره برآورده، فلک کرده کر دیده سیه کرده، شده زهره در

ب) به نام کردگار هفت افلاک که پیدا کرد آدم از کفی خاک

ج) تویی رزاق هر پیدا و پنهان تویی خَلّاق هر دانا و نادان

آرایه‌های ادبی

۵ معنی عبارت کنایی «بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند» در کدام گزینه درست آمده است؟

الف) عصبانی نمی‌شوند. ب) مقام خود را از دست نمی‌دهند.

۶ مفهوم هریک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید.

بزرگان به هر حق و باطلا از جای نشوند.

قلمرو ادبی (۴ نمره)

۷ هر یک از بیت‌های زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (ذکر ۳ آرایه کافی است.)

چون بگشایم ز سر مو، شکن
ماه ببیند رخ خود را به من
گه به دهان، بر زده کف، چون صدف
گاه چو تیری که رود بر هدف

قرابت معنایی

۸ مفهوم عبارت «گندمنمای جو فروش مباح» را بنویسید.

۹ کدام گزینه با بیت زیر ارتباط معنایی مشترک دارد؟

«شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم
زود آیند و زود می‌گذرند»
(الف) هر شادی که بازگشت آن به غم است، آن را شادی مشمر.
(ب) و اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد.

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۰ با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

و اندر همه کاری داد از خویشتن بده، هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد و اگر غم و شادیت بود، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد و اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن.

(الف) مفهوم قسمت مشخص شده چیست؟

(ب) مفهوم حدیث «حَاسِبُوا قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا» با کدام عبارت متن قرابت معنایی دارد؟

۱۱ در جمله زیر نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تاکید می‌کند؟

«به هر نیک و بد، زود شادان و زود اندوهگین مشو که این فعل کودکان باشد.»

۱۲ با توجه به داستان «دیوار» هر یک از عناصر زیر نماد چه چیزی است؟

(الف) بتّا: (ب) دیوار:

۱۳ در عبارت «و اگر از بیگانه نایمن شوی زود به مقدار نایمنی، خویش را از وی ایمن گردان و از آموختن، ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی.»

نویسنده چه چیزی را سبب رهایی از ننگ می‌داند؟

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۴. معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) گل از شوق تو خندان در بهار است (۲۵/۰ نمره)

ب) تویی رزاق هر پیدا و پنهان (۲۵/۰ نمره)

ج) در آبگیری سه ماهی بود: دو حازم، یکی عاجز. (۵/۰ نمره)

د) همه کس را به سزا، حق شناس باش، خاصه قرابت خویش را. (۵/۰ نمره)

هـ) عشق شوری در نهاد ما نهاد (۵/۰ نمره)

و) فروغ رویت اندازی سوی خاک

عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک (۵/۰ نمره)

ز) راست به مانند یکی زلزله

داده تنش بر تن ساحل یله (۷۵/۰ نمره)

ح) گفت در این معرکه یکتا منم

تاج سر گلبن و صحرا منم (۷۵/۰ نمره)

تاریخ ادبیات

۱۵. داستان «دیوار» نوشته کیست؟

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

از جای نشوند: برآشفته نمی‌شوند

ب

برآق: درخشان

پ

تَلّ: پُشته، تپه

ت

طاس: بدون مو، کچل / خپله: چاق و کوتاه‌قد

ث

رعشه: لرزش

ج

سراسیمه: هراسان، آشفته

۲

اسرار ← اصرار - خورده‌ها ← خُرده‌ها

اصرار: پافشاری و تاکید / اسرار: جمع سر و رازها

خورده‌ها: خورده‌شده‌ها / خورده‌ها: مقدار کم

(صفحه ۲۳ و ۲۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

اسرار ← اصرار (۲۵، نمره) - خورده‌ها ← خُرده‌ها (۲۵، نمره)

۳

فعل	امر	ساخت منفی	مضارع اخباری
داری می‌روی	برو	نمی‌روی	می‌روی

برای ساختن فعل امر چنین عمل می‌کنیم:

۱) بن مضارع فعل مورد نظر را به دست می‌آوریم. ۲) «ب» امر ساز به ابتدای فعل اضافه می‌کنیم. ۳) شخص و شمار فعل نیز رعایت شود.

- برای منفی کردن مضارع مستمر، فعل کمکی «داشتن» را حذف می‌کنیم سپس بر سر فعل «ن» منفی ساز قرار می‌دهیم.

- مضارع اخباری: می + بن مضارع فعل + شناسه

(صفحه ۲۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

فعل	امر	ساخت منفی	مضارع اخباری
داری می‌روی	برو (۲۵، نمره)	نمی‌روی (۲۵، نمره)	می‌روی (۲۵، نمره)

۴ گزینه (ج)

الف) نعره برآورده (است)، فلک کرده (است) کر

ب) به نام کردگار هفت افلاک

(صفحه ۱۰ و ۱۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه (ج) (۲۵، نمره)

۵ گزینه (الف)

معنی عبارت کنایی «از جای شدن»، خشم و عصبانیت است.

(صفحه ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه (الف) (۲۵، نمره)

عصبانی و آشفته نمی‌شوند یا کنترل خود را از دست نمی‌دهند

تشخیص: نسبت دادن بینایی به ماه و نسبت دادن رخ به ماه (استعارهٔ مکنیه) / تشبیه: چشمه به صدف و تیر تشبیه شده است. / جناس ناقص اختلافی بین واژه‌های «صدف» و «هدف» / کنایه: کف بر دهان زدن: کنایه از خشم و عصبانیت
تناسب: سر، مو، رخ / کنایه: شکن از سر مو باز کردن: کنایه از صاف و زلال شدن و چهرهٔ خود را نشان دادن
(صفحهٔ ۱۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

تشخیص: نسبت دادن بینایی به ماه و نسبت دادن رخ به ماه (استعارهٔ مکنیه) / تشبیه: چشمه به صدف و تیر تشبیه شده است. / جناس ناقص اختلافی بین واژه‌های «صدف» و «هدف» / کنایه: کف بر دهان زدن: کنایه از خشم و عصبانیت
تناسب: سر، مو، رخ / کنایه: شکن از سر مو باز کردن: کنایه از صاف و زلال شدن و چهرهٔ خود را نشان دادن
ذکر هر مورد (۲۵/۰ نمره)

«گندم‌نمای جو فروش بودن، کنایه از دورویی و ریاکاری است. (عبارت بر این تأکید دارد که باید ظاهر و باطن یکسان باشد).
(صفحهٔ ۲۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

ظاهر و باطن یکسان باشد. (ریاکار و دورو نباش). (۵/۰ نمره)

گزینۀ (الف)

مفهوم صورت سؤال و عبارت «الف» تأکید دارد که به خوشی‌های گذرا و ناپایدار دل نبندید.
مفهوم گزینۀ «ب»: ناراحتی خود را به کسی بگو که غم و شادی تو برای او اهمیت دارد.
(صفحهٔ ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینۀ (الف) (۵/۰ نمره)

الف) غم و شادی‌ات را پیش مردمان آشکار نکن. (خویش‌دار باش)
ب) هر که داد از خویش‌ت بدهد، از داور مستغنی باشد.
(صفحهٔ ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) غم و شادی‌ات را پیش مردمان آشکار نکن. (خویش‌دار باش) (۲۵/۰ نمره)
ب) هر که داد از خویش‌ت بدهد، از داور مستغنی باشد. (۲۵/۰ نمره)

سرزنش ساده‌لوح بودن و زود به هر چیزی قانع شدن، زودباور بودن، مثل کودکان زودباور مباش.
نباید به هر چیز زودگذر دلبستگی پیدا کنیم. تأکید بر ثبات درون و پابندی و اتکای به اصل و حقیقت.
(صفحهٔ ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

سرزنش ساده‌لوح بودن و زود به هر چیزی قانع شدن، زودباور بودن، مثل کودکان زودباور مباش. (۲۵/۰ نمره)

در داستان «دیوار»، از جمال میرصادقی دیوار نماد فاصله و جدایی بین انسان‌ها است که در پایان داستان از آن به عنوان «دیو» تعبیر می‌شود و «بنا» ایجادکننده و به‌وجودآورندهٔ این عامل است که در داستان مورد نفرت کودکان قرار می‌گیرد.
(صفحهٔ ۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) بنا: نماد عامل ایجاد جدایی و فاصله بین انسان‌ها است. (۲۵/۰ نمره)

ب) دیوار: نماد وسیلهٔ ایجاد جدایی بین انسان‌ها (۲۵/۰ نمره)

از آموختن شرم نکن تا از بی‌آبرویی نجات پیدا کنی.
از دیدگاه عنصرالمعالی هر کس از آموختن شرم کند بدنامی و ننگ دامن گیر او می‌شود.
(صفحهٔ ۱۸ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

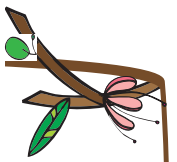
آموختن و یادگیری (۲۵/۰ نمره)

الف) گل به‌سبب آرزومندی و دلبستگی به تو در بهار شکوفا است.

ب) تو (خداوند) روزی دهندهٔ همهٔ موجودات آشکار و پنهان (مجازاً همهٔ موجودات) هستی.

ج) در یک برکه سه ماهی زندگی می‌کردند. دو تا از ماهی‌ها دوراندیش و هوشیار و دیگری ناتوان بود.

د) به شکل شایسته قدرشناس همهٔ انسان‌ها باش، به‌ویژه خویشاوندان خود را.

ه) عشق وجود ما را به هیجان می آورد و غوغا به پا می کند.

و) اگر روشنایی چهرهات را بر جهان بیندازی، نقش و نگارهای شگفت آوری در دنیا ایجاد می کنی.

ز) دریا دقیقاً مانند زلزله ای بدنش را رها کرده و آزاد بر تن ساحل تکیه داده بود.

ح) چشمه با خود گفت: من در بین موجودات و عناصر خلقت، بی مانند و سرور باغ و دشت هستم.

(صفحه ۱۰ تا ۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) گل به سبب آرزومندی و دلبستگی به تو در بهار شکوفا است. (۲۵/۰ نمره)

ب) تو (خداوند) روزی دهنده همه موجودات آشکار و پنهان (مجازاً همه موجودات) هستی. (۲۵/۰ نمره)

ج) در یک برکه سه ماهی زندگی می کردند. دو تا از ماهی ها دوراندیش و هوشیار (۲۵/۰ نمره) و دیگری ناتوان بود. (۲۵/۰ نمره)

د) به شکل شایسته قدرشناس همه انسان ها باش (۲۵/۰ نمره)، به ویژه خویشاوندان خود را. (۲۵/۰ نمره)

ه) عشق وجود ما را به هیجان می آورد (۲۵/۰ نمره) و غوغا به پا می کند. (۲۵/۰ نمره)

و) اگر روشنایی چهرهات را بر جهان بیندازی (۲۵/۰ نمره)، نقش و نگارهای شگفت آوری در دنیا ایجاد می کنی. (۲۵/۰ نمره)

ز) دریا دقیقاً (۲۵/۰ نمره) مانند زلزله ای بدنش را رها کرده (۲۵/۰ نمره) و آزاد بر تن ساحل تکیه داده بود. (۲۵/۰ نمره)

ح) چشمه با خود گفت: من در بین موجودات و عناصر خلقت (۲۵/۰ نمره)، بی مانند (۲۵/۰ نمره) و سرور باغ و دشت هستم. (۲۵/۰ نمره)

۱۵ جمال میرصادقی داستان دیوار را به نثر نوشته است.

(صفحه ۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

جمال میرصادقی (۲۵/۰ نمره)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۳ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱ با توجه به توضیحات هر قسمت، یک واژه از متن درس «پاسداری از حقیقت» بیابید و بنویسید.

الف) اصالت و پاک‌منشی:

ب) قصد و اراده:

پ) به عهده‌گیرنده غرامت:

ت) آنگیر و برکه:

۲ معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف) شفق، آینه‌دار نجابت

ب) و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای

پ) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم.

ت) در حُضیض هم می‌توان عزیز بود.

ث) هر چیز و همه‌چیز را در کاینات / به دو پاره کرد.

ج) مرگت زندگی را به سخره گرفت.

مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد

ح) و عزمت، ضامن دوام جهان شد

خ) چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا کلاه از سر کودک عقل می‌افتد.

د) بر تالابی از خون خویش / در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای

۳ در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؟ درست آنها را بنویسید.

زمانی که صحبت از مهر و محبت به میان می‌آید ناخودآگاه واژه «مادر» در ذهن نقش می‌بندد، کسی که شرف و آبروی خود را برای پیشبرد اهداف فرزندان حفظ می‌کند و گاه از فلق تا شفق برای لقمه‌ای هلال منت کاینات را می‌کشد و عظم خود را جزم می‌کند و ضامن دوام و ثبات پر از نجابت و اسالت خانواده می‌شود. او کسی است که در حذیذ و اوج، صداقت را گذرگاه اولادش نموده است و همواره باعث قبطه و رشک دیگران گردیده است.

دستور زبان

۴ با توجه به متن زیر، درستی یا نادرستی عبارت‌ها را مشخص کنید.

«سرورم / جز تو کسی نمانده است / که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد.»

الف) زمان فعل‌ها به ترتیب ماضی بعید و مضارع التزامی است.

۵ در هر یک از موارد زیر گروه‌های اسمی و هسته هر یک را مشخص کنید.

الف) به احترام تو قیام کرده‌اند.

ب) در فکر آن گودالم.

پ) و عزمت، ضامن دوام جهان شد.

ت هر چیز و همه چیز را در کاینات به دوپاره کرد.

۶ نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف خون تو شرف را سرخگون کرده است / شفق، آینه‌دار نجابت.

ب مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / که مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد.

پ و عزمت، ضامن دوام جهان شد / که جهان با دروغ می‌پاشد / و خون تو، امضای «راستی» است.

ت چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد.

۷ در بیت زیر کدام دلیل شاعرانه سبب ایجاد آرایه «حسن تعلیل» شده است؟

«چون سرو از راستی برزّد علم را ندید اندر جهان تاراج غم را»

۸ در هر یک از موارد زیر، قسمت مشخص شده، کدام آرایه ادبی را دارد؟

الف خون تو شرف را سرخگون کرده است.

ب هر چه در سوی تو، حسینی شد / دیگر سو یزیدی

پ تو تنها تر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای

ت شیرین‌ترین لبخند / بر لبان اراده توست

ث چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد

۹ با توجه به عبارت «چندان تناوری و بلند که به هنگام تماشا کلاه از سر کودک عقل می‌افتد»، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف متن در توصیف چه کسی بیان شده است؟

ب مفهوم عبارت مشخص شده چیست؟

۱۰ مفهوم مناسب هر گزینه را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد اضافه است).

الف) نباید راز خود را پنهان کنیم.	۱) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می‌توان عزیز بود.
ب) ارزش هرجایی به کسی است که در آن قرار گرفته است.	۲) ای درویش، ما موشی در حقه به تو دادیم، تو پنهان نتوانستی داشت؛ سرّ خدای با تو بگوئیم، چگونه نگاه خواهی داشت؟!
ج) هرکسی محرم راز عشق نیست	۳) تعلیم ز ارّه گیر در امر معاش
د) دعوت به بخشندگی	نیمی سوی خود می‌کش و نیمی می‌پاش
ه) تاکید بر فاش نکردن رازهای الهی	۴) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست که آشنا سخن آشنا نگه دارد

۱۱ خواجه نظام‌الملک در عبارت «شهر را از عدل، دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن، که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ، چه

چیزی را لازمه امنیت پایدار در مملکت دانسته است؟

۱۲ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

خون تو امضای راستی است.

۱۳

معنای ساده و روان هر قسمت را بنویسید.

الف

خون تو شرف را سرخگون کرده است / شفق، آینه‌دار نجابت / و فلق، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گزارده‌ای

ب

خونت / با خون‌بهایت حقیقت / در یک تراز ایستاد

پ

چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد

ت

عامل شهری به خلیفه نبشت که دیوار شهر، خراب شده است، آن را عمارت باید کردن.

ث

جواب نبشت که شهر را از عدل، دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن، که حاجت نیست به گل و خشت و سنگ و گچ

۱۴

عبارات و اشعار زیر را به نثر روان بازگردانی کنید.

الف

هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم.

ب

در حفیض هم می‌توان عزیز بود.

پ

مرگت چنان زندگی را به سُخره گرفت / و آن را بی‌قدر کرد / که مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد

ت

عزمت، ضامن دوام جهان شد / که جهان با دروغ می‌پاشد / و خون تو، امضای «راستی» است

ث

تو تنها تر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای / به پاسداری از حقیقت / و صداقت

ج

شیرین‌ترین لبخند / بر لبان اراده توست

ح

بر تالابی از خون خویش / در گذرگاه تاریخ ایستاده‌ای / با جامی از فرهنگ / و بشریت رهگذار را می‌آشامانی

ح

شهر را از عدل، دیوار کن و راه‌ها از ظلم و خوف پاک کن.

۱۵ شعر سپید چگونه قالب شعری است؟

پاسخنامه تشریحی

۱ الف نجابت

ب) عزم

پ) ضامن

ت) تالاب

۲

الف

شوق: سرخی افق هنگام غروب آفتاب؛ آینه‌دار: کسی که آینه پیش روی کسی نگه دارد تا چهره خود را در آن ببیند.

ب

فلق: سپیده صبح، فجر

پ

رفیع: مرتفع، بلند، ارزشمند

ت

حضيض: جای پست در زمین یا پایین کوه

ث

کاینات: تمام موجودات جهان، مخلوقات

ج

سخره: مسخره کردن، ریشخند

غبطه: رشک بردن، حال و روز کسی را آرزو داشتن، بی آنکه خواهان زوال آن باشیم.

ح

دوام: پایداری، بقا

خ

تناور: تنومند، فربه، قوی جثه

د

تالاب: آبگیر، برکه

۳

هلال ← حلال / عظم ← عزم / اسالت ← اصالت / حذیذ ← حضيض / قبطه ← غبطه

۴

الف

نادرست؛ نمانده است: ماضی نقلی / بکارد: مضارع التزامی

۵

الف

احترام تو (احترام) - قیام (قیام)

ب

فکر آن گودال (فکر)

پ

عزمت (عزم) - ضامن دوام جهان (ضامن)

ت

هر چیز (چیز) - همه چیز (چیز) کاینات (کاینات) - دو پاره (پاره)

۶

الف

سرخگون: مسند / آینه‌دار: مسند

ب

چنان: قید / زندگانی: مضاف‌الیه

پ

دوام: مضاف‌الیه / تو: مضاف‌الیه

ت

تناور: مسند / کلاه: نهاد

۷

شاعر علت غم ندیدن و همیشه سبز بودن سرو را این دانسته است که سرو راست قامت است و راستی پیشه کرده است.

(صفحه ۳۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

شاعر علت غم ندیدن و همیشه سبز بودن سرو را این دانسته است که سرو راست قامت است و راستی پیشه کرده است.

(۵/۵ نمره)

۸

الف

«خون»: مجاز از شهادت

ب

«حسینی شدن»: کنایه از اهل حق شدن

پ

«وجدان تاریخ»: تشخیص

ت

«شیرین‌ترین لبخند»: حس آمیزی

ث

«کودک عقل»: تشبیه («عقل»: مشبه؛ «کودک»: مشبه‌به)

۹ الف حضرت امام حسین (ع) (ب) عقل از درک عظمت تو عاجز است.

(صفحه ۳۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف حضرت امام حسین (ع) (۲۵/هـ نمره) (ب) عقل از درک عظمت تو عاجز است. (۲۵/هـ نمره)

۱۰

(۱) ← (ب)

(۲) ← (ه)

(۳) ← (د)

(۴) ← (ج)

(۱) ارزش هر جای و جایگاهی به کسی است که در آن قرار گرفته است.

(۲) نباید رازهای الهی را فاش کنیم.

(۳) تاکید بر بخشندگی

(۴) هرکسی محرم راز عشق نیست. (حدیث دوست: عشق) است.

(صفحه ۳۵ و ۵۲ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

(۱) ← (ب) (۲۵/هـ نمره)

(۲) ← (ه) (۲۵/هـ نمره)

(۳) ← (د) (۲۵/هـ نمره)

(۴) ← (ج) (۲۵/هـ نمره)

۱۱

گسترش عدالت، یا عدالت یا عدل

۱۲

الف

شهادت تو تأیید راستی و حقیقت است.

۱۳

الف

شهادت تو موجب شادابی و رونق یافتن شرافت انسان شد. سرخی آسمان پیش از غروب خورشید مانند آینه‌داری، نجابت و اصالت تو را نمایش می‌دهد و سرخی آسمان در سپیده‌دم، مانند محراب عبادتی است که تو نماز صبح شهادت خود را در آن به جای آورده‌ای.

ب

شهادت تو با خون‌بهای تو که همان حقیقت است، ارزشی برابر دارد و شهادت تو عین حقیقت است.

پ

تو آنچنان شکوهمند و بلندمرتبه‌ای که عقل، مانند کودکی ناچیز از دیدن شکوه و عظمت تو، غرق شگفتی و حیرت می‌شود و شکوه تو را درک نمی‌کند.

ت

حاکم شهری به خلیفه نامه نوشت، که دیوار شهر ویران شده است، آن را باید دوباره ساخت.

ث

جواب نوشت، دیوار شهر را از عدالت بساز و راه‌ها را از ستم و ترس پاک کن، در این صورت نیازی به خشت و سنگ و گچ نیست.

۱۴

الف

هیچ گودالی به این بلندی و ارزش ندیده بودم.

ب

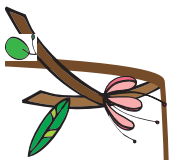
در جای پست هم می‌توان ارزشمند بود.

پ

مرگت آنچنان به زندگی ریشخند زد و آن را بی‌ارزش کرد که چنین مردنی، حسرت بزرگ زندگی شد.

ت

تصمیم تو برای قیام علیه دروغ، ضامن پایداری جهان شد، زیرا جهان با دروغ متلاشی می‌شود و شهادت تو «راستی» را تأیید کرد.

ث

تو شجاع‌ترین فرد تاریخ هستی که به خاطر پاسداری از حقیقت و راستی، وجدان تاریخ بشریت را روشن کرده‌ای.

ج

تصمیم و اراده تو با لبخند و رضایت همراه است.

تو با شهادتت، برکه‌ای از خون خود، ساخته‌ای و خود در مسیر تاریخ بر آن برکه ایستاده‌ای و فرهنگ شهادت را به انسان‌ها می‌آموزی.

ح

دیواری از عدالت بر گرد شهر ایجاد کن و راه‌ها را از ستم و ترس و وحشت خالی کن.

۱۵

شعر سپید، گونه‌ای از شعر معاصر است که آهنگ دارد اما وزن عروضی ندارد و جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست.

(صفحه ۳۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

شعر سپید، گونه‌ای از شعر معاصر است که آهنگ دارد اما وزن عروضی ندارد (۲۵/۰ نمره) و جای قافیه‌ها در آن مشخص نیست. (۲۵/۰ نمره)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۵ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۱..... دستور زبان
- ۲..... آرایه‌های ادبی
- ۲..... قرابت معنایی
- ۳..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳..... تاریخ ادبیات
- ۴..... شعرخوانی: همای رحمت

واژگان

۱. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب

ب

ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن

پ

ای تو رمه سپرده به چوپانِ گرگ طبع

این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۲. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب

ب

چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد

پ

بر تیر جور تان ز تحمل سپر کنیم

ت

علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را؟

که به ماسوا فکندی همه سایه هما را

ث

ز نوای مرغ یاقق، بشنو که در دل شب

غم دل به دوست گفتن، چه خوش است شهریارا

دستور زبان

۳. با توجه به بیت «بر تیر جور تان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد» به موارد زیر پاسخ دهید.

الف

جمله «پیرو» یا «وابسته» را مشخص کنید.

ب

نقش دستوری واژه مشخص شده را بنویسید.

۴

نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت

ب

بیداد ظالمان شما نیز بگذرد

پ

بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت

۵. با توجه به بیت «در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت / این عوعو سگان شما نیز بگذرد» یک گروه اسمی مطابق با الگوی «صفت + اسم + مضاف الیه» بنویسید.

آرایه‌های ادبی

۶ در هر یک از موارد زیر فقط تشبیه را بیابید و بنویسید.

الف

وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت‌آشیان شما نیز بگذرد

ب

بر تیر جور تان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد

۷ در هر یک از بیت‌های زیر فقط یک مجاز یا استعاره مشخص کنید.

الف

تا تو را جای شد ای سرو روان، در دل من هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود

ب

آب اجل که هست گلوگیرِ خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

پ

در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد

۸ با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ مناسب بدهید.

«بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد»

الف) بین کدام واژه‌ها «تناسب» ایجاد شده است؟

ب) کدام واژه «استعاره» از زندگی است؟

ج) در بیت به جز آرایه «تضاد، کنایه و استعاره» آرایه نیز مشهود است.

قربت معنایی

۹ بیت

«ما بارگه دادیم این رفت ستم بر ما بر قصر ستمکاران گویی چه رسد خذلان»

با کدام یک از ابیات ارتباط مفهومی دارد؟

۱) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد

۲) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت

۳) هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد

۴) زین کاروان سرای بسی کاروان گذشت

بیداد ظالمان شما نیز بگذرد

هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

هم رونق زمان شما نیز بگذرد

ناچار کاروان شما نیز بگذرد

۱۰ حدیث «الدهر یومان، یوم لک و یوم علیک» (دنیا دو روز است روزی با تو و روزی بر تو). از امام علی (ع) با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

۱) آب اجل که هست گلوگیرِ خاص و عام

۲) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن

بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

تأثیر اختران شما نیز بگذرد

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۱ ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.

الف

هم مرگ، بر جهان شما نیز بگذرد هم رونقِ زمان شما نیز بگذرد

ب

چون دادِ عادلان به جهان در، بقا نکرد بیدادِ ظالمان شما نیز بگذرد

پ

زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت ناچار، کاروانِ شما نیز بگذرد

۱۲ معنی ابیات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

الف

ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد

ب

در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت این عوعو سگان شما نیز بگذرد

پ

بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بگشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

ت

علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را؟ که به ماسوا فکندی، همه سایهٔ هما را

ث

برو ای گدای مسکین در خانهٔ علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

ج

به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب که عَلم کند به عالم، شهدای کربلا را؟

تاریخ ادبیات

۱۳ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف

شعر «بیدادِ ظالمان» سرودهٔ است.

ب

شعر «همای رحمت» از سروده‌های مشهور و رایج است.

پ

سیف‌الدین محمد فرغانی شعر «بیدادِ ظالمان» را در سدهٔ هجری هنگام حملهٔ به ایران سرود.

۱۴ کدام عبارت صحیح نیست؟

(۱) دعوت به مبارزه در برابر ظلم از موضوعات اصلی ادبیات پایداری است.

(۲) ایستادگی در برابر ظلم در تاریخ بعضی ملّت‌ها دیده می‌شود.

شعرخوانی: همای رحمت

۱۵ بیت‌های زیر را کامل کنید.

الف

به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

.....

ب

برو ای گدای مسکین در خانه علی زن

.....

پ

چو به دوست عهد بندد ز میان پاک‌بازان

.....

ت

که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را

.....

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

دولت آشیان: دولت سرا، آشیانه خوشبختی

ب

مفتخر: سربلند، صاحب افتخار / طالع: سرنوشت، بخت

پ

رمه: گله

۲

الف

بوم: جغد؛ محنت: اندوه، غم

ب

داد: عدالت

پ

جور: ستم، ظلم

ت

هما: پرنده‌ای که نماد سعادت است؛ ماسوا: مخفف ما سوی الله، آنچه غیر از خداست، همه مخلوقات

ث

مرغ یا حق: مرغ حق، نوعی جغد که هنگام آواز خواندن گویی کلمه «حق» را تکرار می‌کند.

۳

الف

سختی کمان شما نیز بگذرد.

ب

مضاف‌الیه

۴

الف

کاروان ← نهاد

ب

ظالمان ← مضاف‌الیه

پ

شمع‌ها ← مفعول

۵

صفت اشاره: این / اسم (هسته): عوعو / سگان: مضاف‌الیه

نکته: هرگاه یک گروه اسمی با الگوی «اسم + ـ + اسم» بیاید، اسمی که بعد از کسره می‌آید، مضاف‌الیه است.

(صفحه ۴۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

این (۲۵/۰ نمره) عوعو (۲۵/۰ نمره) سگان (۲۵/۰ نمره)

۶

الف

اضافه تشبیهی: محنت مانند بوم

ب

اضافه تشبیهی: جور مانند تیر / تحمل مانند سپر

۷

الف

«سرو» در لغت، نام گونه‌ای درخت است، ولی در این بیت، سعدی آن را در معنای مجازی معشوق به کار برده است.

ب

خاص و عام مجاز از همه مردم

پ

شیران مجاز از پهلوانان شجاع / سگان مجاز از افراد پست و بی‌ارزش

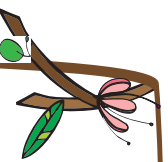
۸

الف) شمع و چراغدان (ب) چراغدان (ج) تلمیح

تناسب: شمع و چراغدان / کنایه: باد بر شمع و چراغدان وزیدن: کنایه از مرگ و نابودی / استعاره: باد: استعاره از مرگ، شمع استعاره از انسان‌ها، چراغدان: استعاره از زندگی

بیت تلمیح دارد به آیه «کل نفس ذائقة الموت»

(صفحه ۴۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) شمع و چراغدان (۲۵/۰ نمره) ب) چراغدان (۲۵/۰ نمره) ج) تلمیح (۲۵/۰ نمره)

۹ گزینۀ ۱،

مفهوم مشترک دو بیت: آسیب و نابودی هم گریبان عادلان را می‌گیرد هم ظالمان را.

۱۰ گزینۀ ۲،

مفهوم مشترک دو بیت: خوشی و ناخوشی در دنیا ناپایدارند.

۱۱

الف

بی‌تردید، مرگ از دنیای شما هم عبور کرده، نابودتان خواهد کرد و رونق روزگار شما هم سپری خواهد شد.

ب

همان‌طور که عدالت انسان‌های دادگر در جهان باقی نماند، پس [به یقین] ظلم حاکمان ستمگر شما نیز سپری خواهد شد.

پ

کاروان‌های زیادی از انسان‌ها از کاروانسرای دنیا گذشته‌اند. ناگزیر، کاروان زندگی شما هم از این کاروانسرا عبور خواهد کرد.

۱۲

الف

ای پادشاهی که مردم را به حاکمان گرگ‌صفت سپرده‌ای، این درزندگی حاکمان شما نیز پایان خواهد یافت.

ب

وقتی که فریاد شیرمانند انسان‌های بزرگ و لایق گذشت این صدای سگ‌مانند شما نالایقان نیز خواهد گذشت.

پ

مرگ که مانند بادی شمع وجود انسان‌های بسیاری را خاموش کرد، چراغ وجود شما را نیز خاموش خواهد کرد (و شما نیز نابود خواهید شد).

ت

علی ای پرندۀ رحمت، تو چه نشانه‌ای از خداوند هستی که سایۀ خوشبختی را بر همهٔ موجودات افکنده‌ای.

ث

ای گدای بیچاره! برو و در خانۀ علی را بزنی، زیرا او از کرم و بخشش بسیار، انگشتر پادشاهی را به گدا می‌بخشد.

ج

به غیر از علی چه کسی می‌تواند فرزندی شگفت‌آور داشته باشد که شهدای کربلا را به همهٔ مردم جهان بشناساند؟

۱۳

الف

سیف فرغانی

ب

شهریار

پ

هفتم - مغولان

۱۴

عبارت «۲» صحیح نیست. شکل صحیح این عبارت به این صورت است: «ایستادگی در برابر ظلم در تاریخ همهٔ ملت‌ها دیده می‌شود.»

۱۵

الف

همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی

به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

ب

برو ای گدای مسکین در خانۀ علی زن

که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

پ

چو به دوست عهد بندد ز میان پاک‌بازان

چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را

ت

چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم

که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۶ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۱..... دستور زبان
- ۲..... آرایه‌های ادبی
- ۳..... قرابت معنایی
- ۳..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۴..... تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست

ب)

گرت هواسست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

پ) آمده‌ام تا از آسرار حق چیزی با من نمایی.

۲. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف)

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد

ب)

صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

پ) شیخ بفرمود تا آن روز، موشی بگرفتند و در حقه کردند و سر حقه محکم کردند.

ت) مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت و سودای آتش بگرفت که آیا در این حقه، چه سر است؟

۳. در متن زیر چند غلط املایی وجود دارد؛ درست آنها را بنویسید.

«از قدیم گفته‌اند: «هر که را اصرار حق آموختند / مهر کردند و دهانش دوختند؛ یعنی نمودن این رازها و آیات به هر کسی امکان ندارد چه بسا انسان‌هایی هستند که نمی‌توانند حتی یک شب، یک راز ساده و ابتدایی را نگاه دارند چه رسد به اسم اعظم و ... اینجاست که خاجه شیراز می‌فرمایند:

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد

گرت حواسست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد»

دستور زبان

۴. نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

الف)

هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد خداهش در همه حال از بلا نگه دارد

ب)

گرت هواسست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

پ)

چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ «ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد»

۵. در هر یک از بیت‌های زیر نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف)

هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد خداهش در همه حال از بلا نگه دارد

ب

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد

۶ نقش «مضاف» را در بیت زیر بنویسید.

چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد

۷ با توجه به بیت « غبار راهگذارت کجاست تا حافظ / به یادگار نسیم صبا نگه دارد، به سوالات پاسخ دهید.

الف

کدام واژه «دو تلفظی» است؟

ب

نقش دستوری «ضمیر متصل مشخص شده» را بنویسید.

۸ در ابیات زیر آرایهٔ ایهام را بیابید و معانی مختلف آن را بنویسید.

الف

دی می‌شد و گفتم صنما عهد به جای آر گفتا غلطی خواجه در این عهد وفا نیست

ب

ما در پیاله عکس رخ یار دیده‌ایم ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما

۹ در هر یک از موارد زیر، آرایهٔ مقابل آن را یافته و توضیح دهید.

الف

هر آن که جانب اهل خدا نگه دارد خدش در همه حال از بلا نگه دارد (واج آرایه)

ب

دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد (تشخیص)

پ

چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت؟ «ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد» (مجاز)

۱۰ آرایهٔ مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید.

(۱) ایهام	الف) پشت دیوار آنچه گویی، هوش دار / تا نباشد در پس دیوار، گوش
(۲) استعاره	ب) در بر من، ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد
(۳) کنایه	ج) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد
(۴) مجاز	د) بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است / وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است
(۵) حسن تعلیل	

قربت معنایی

۱۱ از کدام بیت، مفهوم آیه شریفه ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ استنباط می‌شود؟

۱) هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد	خداش در همه حال از بلا نگه دارد
۲) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان	نگه دار سر رشته تا نگه دارد
۳) چو گفتمش که دلم را نگاه‌دار چه گفت؟	«ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد»
۴) غبار راهگذارت کجاست تا حافظ	به یادگار نسیم صبا نگه دارد

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۲ معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

الف

هر آن که جانب اهل خدا نگه دارد

خداش در همه حال از بلا نگه دارد

ب

گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان

نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

پ

سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری

که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد

ت

زینهار تا سر این حقه باز نکنی!

ث

سودای آتش بگرفت که آیا در این حقه چه سر است؟

ج

آمده‌ام تا از اسرار حق چیزی با من نمایی.

ما موشی در حقه به تو دادیم تو پنهان نتوانستی داشت.

۱۳ معنا و مفهوم هر یک از بیت‌ها و جمله‌های زیر را بنویسید.

الف

حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست

که آشنا سخن آشنا نگه دارد

ب

گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان

نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

پ

صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی

ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

ت

غبار راهگذارت کجاست تا حافظ

به یادگار نسیم صبا نگه دارد

۱۴. جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف «السرار التَّوْحِيد» اثر یکی از نوادگان شیخ ابوسعید ابی‌الخیر است.

ب شعر «مهر و وفا» سروده شاعر ایرانی قرن هشتم است.

پ شعر «مهر و وفا» جزو ادبیات است.

۱۵. موضوع‌های غنایی با چه مفاهیمی نوشته می‌شود؟

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

حدیث: ماجرا، روایت، سخن

ب

هوا: آرزو، خواسته؛ نگسَلَد: رها نکند، قطع نکند

پ

اسرار: جمع سر؛ رازها

۲

الف

معاش: زندگی، زیست، زندگانی کردن

ب

صبا: بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری

پ

حُقّه: جعبه، صندوق، محفظه کوچکی برای نگهداری اشیای گران بها

ت

سودا: اندیشه، هوس، عشق

۳

اصرار ← اسرار / خاجه ← خواجه / بلقزد ← بلغزد / حواست ← هواست

۴

الف

«خدا»: نهاد

ب

«پیمان»: مفعول (پیمان را نگسَلَد)

پ

«ش» در گفتمش: متمم (به او گفتم)

۵

الف

جانب: مفعول / ش: مفعول

ب

دل: منادا / ت: مفعول

۶

دلم ← «دل» مضاف در نقش «مفعول»

دست بنده ← «دست» مضاف در نقش «متمم»

۷

الف

یادگار

ب

مضاف الیه

۸

الف

«عهد» در مصراع دوم: ۱- پیمان ۲- روزگار

ب

«مدام»: ۱- شراب ۲- پیوسته

۹

الف

واج آرایی: تکرار صامت «د» و مصوت «آ»

ب

«دلا»: تشخیص

پ

«دست»: مجاز از قدرت و توان

۱۰

مجاز (الف): گوش: مجاز از انسان سخن چین / کنایه (ب): سر به گریبان بردن: کنایه از خجالت کشیدن / استعاره (ج): کاروانسرای: استعاره از دنیا / ایهام (د): واژه «مهر» در دو معنای «مهر و محبت» و «خورشید» به کار رفته است.

(صفحه ۱۴، ۱۵، ۴۱ و ۵۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

(د) ۱ یا ایہام (۲۵، ۰ نمبر)

هر آن که جانب اهل وفا نگه دارد
خداش در همه حال از بلا نگه دارد
(مصرع اول به صورت «هر آنکه جانب اهل خدا نگه دارد، نیز آمده است).

ما موشی را در جعبه به تو دادیم، نتوانستی پنهانش کنی.

ای معشوق، غبار گذرگاه تو کجاست تا حافظ دلدادۀ به‌عنوان یادگاری که نسیم سحرگاهی برایش آورده است، نزد خود نگه دارد.

غنائی

۱۵ با مفاهیمی همچون: عشق، عرفان، مرثیه، مناجات و گلایه و شکایت نوشته می‌شود.

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۷ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۳ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات
- ۳ شعرخوانی: بوی گل و ریحان‌ها

واژگان

۱ معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف وقتی دل سودایی، می‌رفت به بستان‌ها.

ب هم فُرقت بود و هم وصلت.

پ هم محنت بود، هم شادی.

ت یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.

ث از روی نیکوش حبس و چاه آمد، و از خوی نیکوش تخت و گاه آمد.

ج در مقابله لئیمی، کریمی کرد.

ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد و مملکت و نبوت زیادت بر زیادت کرد.

ح هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید.

۲ املای درست واژه‌ها را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله (لئیمی / لئیمی) کریمی کرد.

ب آنکه غفلت بر احوال وی (قالب / غالب) و عجز در افعال وی ظاهر بود، سرگردان چپ و راست می‌رفت.

پ فلق، محرابی که تو در آن نماز صبح شهادت (گذارده‌ای / گزارده‌ای)

دستور زبان

۳ در هر یک از عبارت‌های زیر قسمتی از اجزای اصلی حذف شده است؛ نوع آن را مشخص کنید.

الف مهندس گوشش به این حرف‌ها بدهکار نبود، اصلاً به ما جواب نمی‌داد.

ب محمّدصدرا از دوستش پرسید: «از مدرسه شاهد چه خبر؟»

پ به جان شما دوستان، من هیچ‌گاه به شما دروغ نگفته‌ام.

ت هر چه ارزان‌تر، بهتر.

۴ نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف در نهاد خود شگفت و عجب بود.

ب بی‌خویشتم کردی، بوی گل و ریحان‌ها

۵ در عبارت‌های زیر، هسته و انواع وابسته را مشخص کنید.

الف نیکوترین نعمت

ب چندین اندوه

پ عشق حرم

۶ در بیت زیر یک واژه «دوتلفظی» بیابید.

زهد پیدا کفر پنهان بود چندین روزگار پرده از سر برگرفتیم آن همه تزویر را

۷ در هر یک از موارد زیر سجع‌ها را مشخص کنید.

الف گفتا به عزّت عظیم و صحبت قدیم که دم برنیارم و قدم برندارم، مگر آنکه سخن گفته شود به عادت مألوف و طریق معروف.

ب الهی یک دل پردرد دارم و یک جان پُرزجر.

پ خلاف راه صواب است و نقض رأی اولوالالباب.

ت منتّ خدای را عزّوجلّ که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت.

۸ در هر یک از موارد زیر آرایه‌ها را مشخص کنید.

الف و مَثَلِ قرآن، مَثَلِ آب است روان؛ در آب، حیات تن‌ها بود و در قرآن حیات دل‌ها بود.

ب گفته‌اند «نیکوترین» از بهر آن بود که یوسف صدیق وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود.

۹ با توجه به «ستون اول» آرایه‌های مناسب را از «ستون دوم» انتخاب کنید. (در ستون دوم یک مورد اضافی است.)

ستون اول	ستون دوم
الف) و صداقت / شیرین‌ترین لب‌خند / بر لبان اراده‌توست	(۱) حسن تعلیل
ب) چو گفتمش که دلم را نگاه دار، چه گفت؟	(۲) حس آمیزی
ج) گل از شوق تو خندان در بهار است	(۳) نماد
د) در این قصه، خبر از حُسن سیرت او داد، نه از حُسن صورت او داد.	(۴) ابهام
	(۵) سجع

۱۰ عبارت «الصَّبْرُ مُفْتَا حُ الْفَرَجِ» با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

الف) در فرج به همه حال زود بگشاید چو مرد حادثه بر صبر پای بفشارد

ب) کوه صبرم نرم شد چون موم در دست غمت تا در آب و آتش عشقت گدازانم چو شمع

پ) مکن ز بستگی کار شکوه چون خامان که صبر غنچه گل را گره‌گشا کرده است

ت) به صبر مشکل عالم تمام بگشاید که این کلید به هر قفل راست می‌آید

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۱ عبارتهای زیر را به نثر روان برگردانید.

الف

نبینی که یوسف را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو، امر و فرمان آمد؟

ب

ملک تعالی او را دولت بر دولت زیادت کرد و مملکت و نبوت زیادت بر زیادت کرد.

۱۲

عبارات و اشعار زیر را به نثر روان بازگردانی کنید.

الف

بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان.

ب

هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید.

پ

بعد از تو روا باشد، نقض همه پیمان‌ها

تا عهد تو دربستم، عهد همه بشکستم

تاریخ ادبیات

۱۳ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف

درس «جمال و کمال»، تفسیر سوره یوسف (ع)، اثر است.

ب

شعر «بوی گل و ریحان‌ها» در قالب و سروده است.

پ

متن «جمال و کمال» و «بوی گل و ریحان‌ها» جزو ادبیات است.

۱۴ موضوع «ادبیات غنایی» چیست؟

شعر خوانی: بوی گل و ریحان‌ها

۱۵ جاهای خالی بیت‌ها را کامل کنید.

الف

بی‌خویشتم کردی، بوی گل و ریحان‌ها

.....

ب

می‌گویم و بعد از من گویند به دوران‌ها

.....

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

سودایی: عاشق، شیفته، شیدا

ب

فُرقت: جدایی، دوری / وصلت: پیوند، پیوستگی

پ

محنت: اندوه، ناراحتی

ت

صدیق: بسیار راستگو

ث

گاه: تخت، سریر، مَسند، خیمه

ج

لثیمی: پستی، فرومایگی / کریمی: بخشندگی

مَلک تعالی: خداوند والا مرتبه / دولت: خوشبختی، دارایی

ح

کَید: حيله و فریب / کابِدان: ج کاید، حيله گران

۲

الف

لثیمی

ب

غالب

پ

گزاردهای

۳

الف

نهاد جمله دوم (مهندس) به قرینه لفظی حذف شده است.

ب

فعل جمله دوم (داری) به قرینه معنوی حذف شده است.

پ

فعل جمله اول (قسم می خورم) به قرینه معنوی حذف شده است.

ت

فعل جمله اول و دوم (باشد - است) به قرینه معنوی حذف شده است.

۴

الف

«شگفت» مسند است.

ب

«بو» نهاد است (بوی گل و ریحانها مرا بی خویشتن کرد).

۵

الف

نیکوترین
وابسته پیشین
نعمت هسته
صفت عالی

ب

چندین
وابسته پیشین
اندوه هسته
صفت مبهم

پ

عشق
حَرَم
هسته
وابسته پسین
مضاف الیه

۶

روزگار

۷

الف

برنیارم و برندارم

ب

پردرد و پرزجر

پ

صواب و اولوالالباب.

ت

قربت و نعمت

۸

الف

تشبیه: قرآن مانند آب / دل مجاز از روان و روح

ب

سجع: وفادار، آموزگار - بسیار، جبار

۹

الف) حس آمیزی

ب) ایهام

ج) حسن تعلیل

د) سجع

۱۰

گزینۀ «ب»: شاعر از غم معشوق صبر خود را از دست داده است.

۱۱

الف

مگر نمی بینی که یوسف (ع) به خاطر چهرۀ زیبا به بند و زندان افتاد ولی به خاطر خوش اخلاقی به فرمانروایی رسید.

ب

خدای بلندمرتبه سعادت و ثروت او را روز به روز بیشتر کرد و پادشاهی و پیامبری او را بیشتر و بیشتر کرد.

۱۲

الف

بدان که قرآن مثل بهشت جاودان است.

ب

هرگز حیلۀ حیلۀ گران با اراده و خواست خداوند غیب دان نمی تواند مقابله کند.

پ

از زمانی که با تو پیمان عاشقی بستم، همه پیمان ها را شکستم، بعد از عهد بستن با تو، می توان همه پیمان ها را شکست.

۱۳

الف

احمدبن محمدبن زید طوسی

ب

غزل / سعدی

پ

غنایی

۱۴

بیان عواطف و احساسات شاعر یا نویسنده

۱۵

الف

وقتی دل سودایی، می رفت به بستان ها

بی خویشتم کردی، بوی گل و ربان ها

ب

گویند مگو سعدی، چندین سخن از عشقش

می گویم و بعد از من گویند به دوران ها

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۸ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

شوخ از خود باز کنیم.

ب

وزیر ملک اهواز به بصره آمده بود.

پ

او را با وزیر صحبتی بود.

ت

رقعه‌ای نوشتیم و عذری خواستیم.

ث

در حال، سی دینار فرستاد.

ج

ما را به نزدیک خویش باز گرفت.

خدای، تبارک و تعالی، همهٔ بندگان را از عذاب قرض و دین قَرَج دهد.

ح

دلّاک و قیم در آمدند و خدمت کردند.

خ

هر که در مَسَلَخ گرمابه بود، همه بر پای خاسته بودند.

د

سحر در کنار بیشه‌ای خفته [بودم].

ذ

غوکان در آب و بهایم از بیشه [به نالش در آمده بودند].

۲

در کدام گزینه، تمام واژه‌ها اهمیت املائی دارند؟

الف) نیلگون - شبان - حیاط (ب) رعیت - صدر - حاذق (ج) فاتح - نیاکان - عظمت (د) فارغ - خودرو - معبر

۳

کدام یک از واژگان زیر، اهمیت املائی کمتری دارد؟

الف) رحمت

ب) آیت

ج) دین

د) سودا

دستور زبان

۴. در هر یک از جمله‌های زیر گروه‌های اسمی و هستهٔ هر یک را مشخص کنید.

الف

غرض من دو چیز بود.

ب

مردی اهل و ادیب و فاضل و نیکومنظر و متواضع دیدم.

۵

صورت امروزی هر یک از فعل‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

و گمان بردند که ما زبان ایشان ندانیم.

ب

خدای، تبارک و تعالی، همهٔ بندگان خود را از عذاب قرض و دین قَرَج دهد.

۶ معنی فعل «شد» در کدام گزینه متفاوت است؟

- الف) به گرز گران دست بُرد اشکبوس
ب) ابر ز من حامل سرمایه شد
پ) ریش برمی کند و می گفت: «ای دریغ»
زمین آهین شد، سپهر آبنوس
باغ ز من صاحب پیرایه شد
کافتاب نعمتم شد زیر میغ»

۷ کاربرد معناییِ پسوند «ک» در واژهٔ «خورجینک»، با کاربرد آن در کدام گزینه، یکسان است؟

- الف) چون آن درمک‌ها پیش او نهادم در ما نگریست.
ب) پرید از شاخکی بر شاخساری
ج) تا باشد که ما را دَمکی زیادت‌تر در گرمابه بگذارد.
د) از بهای آن درمکی چند، سیاه، در کاغذی کردم.

۸ تفاوت معنایی فعل «شد» را در گزینه‌های زیر بررسی کنید.

- الف) روز سیوم به مجلس وزیر شدیم.
ب) آن مرد خجل شد و عذرخواست.

آرایه‌های ادبی

۹ در جملهٔ مقابل یک آرایه مشخص کنید. «سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم.»

قربت معنایی

۱۰ مفهوم مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد اضافه است.)

الف) دوران روزگار به ما بگذرد بسی	گاهی شود بهار، دگر که خزان شود	۱) دعوت به بخشندگی
ب) تعلیم ز آره گیر در امر معاش	نیمی سوی خود می کش و نیمی می پاش	۲) پایبندی به عهد و پیمان
ج) بر در بخت بد فرود آید	هر که گیرد عنان مرکبش آرز	۳) ظلم‌ستیزی
د) تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم	بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها	۴) سرزنش طمع‌کاری
		۵) ناپایداری روزگار

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۱ عبارت‌های زیر را به نثر روان برگردانید.

الف) او را با وزیر صحبتی بودی.

ب) چندان که ما در حَمّام شدیم، دَلّاک و قِیم درآمدند و خدمت کردند.

پ) وقتی که بیرون آمدیم هر که در مَسَلَخ گرمابه بود، همه بر پای خاسته بودند.

ت) بلبلان را دیدم که به نالش درآمده بودند از درخت و کبکان از کوه و غوکان در آب و بهایم از بیشه.

ث

یکی از دوستان مخلص را مگر آواز من رسید به گوش

۱۲ عبارات زیر را به نثر روان بازگردانی کنید.

الف

هر یک لنگی کهنه پوشیده بودیم و پلاس پاره‌ای در پشت بسته از سرما.

ب

ما به گوشه‌ای باز شدیم و مکاری از ما سی دینار مغربی می‌خواست.

پ

مردی اهل بود و فضل داشت از شعر و ادب و هم، کرمی تمام.

ت

در کرامت و فراغ به پارس رسیدیم، از برکات آن آزادمرد؛

ث

در کاروانی همه‌شب رفته بودم.

ج

اندیشه کردم که مروت نباشد همه در تسبیح و من به غفلت خفته.

گفتم: «این شرط آدمیت نیست

مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش»

۱۳ در عبارت «تا چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست؛ تا چون به خدمت او حاضر شوم، خجالت نبرم.» مفهوم قسمت

مشخص‌شده، چیست؟

۱۴

معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

در حال، سی دینار فرستاد که این را به بهای تن‌جامه بدهید.

تاریخ ادبیات

۱۵ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف

«گلستان» اثر است.

ب

بیت

«دوران روزگار به ما بگذرد بسی گاهی شود بهار دگر گه خزان شود»

سروده است.

پ

یکی از آثار منثور و مشهور «ناصر خسرو» نام دارد.

ت

«سفرنامه‌ها یا خاطره‌نگاشت‌ها» در حقیقت، بخشی از هستند.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

شوخی: چکر، آلودگی

ب

ملک: پادشاه

پ

صحبت: همنشینی، دوستی

ت

رُقع: نامه کوتاه، یادداشت

ث

در حال: فوراً

ج

بازگرفت: مهمان کرد، نگه داشت

فَرَج: گشایش، رهایی

ح

دلّاک: کیسه کش حَمّام، مشت و مال دهنده؛ قیم: سرپرست، در اینجا به معنی کیسه کش حَمّام آمده است.

خ

مَسَلَخ: رختکن حَمّام

د

بیشه: نیزار، جنگل کوچک

ذ

غوک: قورباغه؛ بهایم: جمع بهیمه؛ چهارپایان

۲

گزینۀ «ب»

۳

(ج) یا دین

۴

الف

گروه اسمی: غرض من - هسته: غرض / گروه اسمی: دو چیز - هسته: چیز

ب

گروه اسمی: مردی اهل - هسته: مرد / گروه اسمی: مردی ادیب - هسته: مرد / گروه اسمی: مردی فاضل - هسته: مرد / گروه اسمی: مردی نیکومنظر - هسته: مرد / گروه اسمی:

مردی متواضع - هسته: مرد

۵

الف

ندانیم: نمی‌دانیم (مضارع اخباری)

ب

دهاد: دهد

۶

کافتاب نعمتم شد زیر میغ

گزینۀ «پ»: ریش برمی‌کند و می‌گفت: «ای دریغ

۷

گزینۀ «ب»

۸

(الف) «رفتیم» یا «رفت» یا (فعل غیراسنادی)

(ب) «گشت» یا «اسنادی»

۹

موی سر ... کنایه از استحمام، شستن سر، کوتاه کردن مو

۱۰

مفهوم ایات:

(الف) ناپایداری روزگار (ب) دعوت به بخشندگی (ج) سرزنش طمع‌کاری (د) پابندی به عهد و پیمان

(صفحه ۶۴، ۵۰، ۴۲ و ۵۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

(الف) ۵ یا ناپایداری روزگار (۲۵، ۵۰، ۴۲، ۵۷)

(ب) ۱ یا دعوت به بخشندگی (۲۵، ۵۰، ۴۲، ۵۷)

(ج) ۴ یا سرزنش طمع‌کاری (۲۵، ۵۰، ۴۲، ۵۷)

(د) ۲ یا پابندی به عهد و پیمان (۲۵، ۵۰، ۴۲، ۵۷)

۱۱

الف

او با وزیر رفت و آمد و هم‌نشینی داشت.

ب

وقتی که ما به حمام رفتیم، کیسه‌کش و سرپرست حمام وارد شدند و احترام گذاشتند.

پ

زمانی که از حمام بیرون آمدیم هر کس در رختکن گرمابه بود همه برای احترام ایستاده بودند.

ت

صدای بلبلانی را که بر درخت و کبک‌هایی را که در کوه و قورباغه‌هایی را که در آب و حیواناتی را که در جنگل بودند، می‌شنیدم که خداوند را تسبیح می‌کردند.

ث

اتفاقاً، صدای ناله من به گوش یکی از دوستان صمیمی و راستین رسید.

۱۲

الف

هر کدام، پارچه‌ای کهنه پوشیده بودیم و از سرما، گلیم‌پاره‌ای بر پشت بسته بودیم.

ب

ما به گوشه‌ای رفتیم و کرایه‌دهنده چهارپا از ما سی سکه طلای مراکشی [به عنوان کرایه] می‌خواست.

پ

مردی شایسته بود و از شعر و ادب دانشی داشت و بسیار بخشنده بود.

ت

از خجستگی و برکت وجود آن آزادمرد، با بزرگواری و آسایش به پارس رسیدیم.

ث

در کاروانی تمام شب را حرکت کرده بودم.

ج

به فکر فرو رفتم که از مردانگی به دور است همه موجودات، خداوند را به پاکی یاد کنند و من در بی‌خبری خوابیده باشم.

گفتم: «این رسم انسان بودن نیست که پرنده، خداوند را به پاکی یاد کند و من خاموش باشم.»

۱۳

به شایستگی من پی برد.

۱۴

الف

همان موقع سی دینار فرستاد که این را بابت خرید لباس خرج کنید.

۱۵

الف

سعدی

ب

سعدی

پ

سفرنامه

ت

زندگی‌نامه

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۹ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱ معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف در پیچ و تاب عرفانی اسلمی، آدم چه کاره بود؟

ب خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.

پ از پستی پشت گذشت؛ گرده را بر آورد؛ دُم را آویخت.

ت دو پا را تا زیر زانو گرفته زد.

ث اما معلّم در نماند. گریزی رندانه زد که به سود اسب انجامید.

ج بار اوّل که پیرمرد را دیدم در کنگره نویسندگان بود.

تنها یا با اهل و عیال. گاهی درددلی، گاهی مشورتی از خودش یا از زنش یا درباره پرسش.

ح در واقع طمأنینهای بود که در چشم بی نور یک مجسمه دوره فراعنه هست.

۲ در گروه کلمات زیر، دو مورد نادرستی املائی وجود دارد؛ شکل درست هر یک را بنویسید.

«مهلکه و گرفتاری - حاضم و محتاط - لعیمی و فرومایگی - یال و غارب - بیغوله و کنج»

۳ کلمات کدام گزینه ارزش املائی کمتری دارند؟

الف) وقب، خلف صدق، شندرغاز (ب) بنشن، کایدان، نموده (ج) ضامن، قرابت، نمط

دستور زبان

۴ نقش دستوری کلمات «مسلماً، شاید، فریاد، نگاه و ضمیر «ش» در «نگاهش» را در عبارت زیر بنویسید.

«مسلماً اگر درها را به رویش نبسته بودند، شاید وضع جور دیگری بود. این آخری ها فریاد را فقط در شعرش می شد جُست. نگاهش آرام و حرکاتش و زندگی اش بی تلاطم بود.»

۵ نوع «واو» («عطف» یا «نشانه ربط یا پیوند») را در هر یک از عبارت های زیر مشخص کنید.

الف چیزی به دوش انداختم و دویدم.

ب زبر و زرنگ می آمد و می رفت.

پ من و کلفت خانه کمک کردیم و تن او را از زیر کرسی بیرون آوردیم.

ت حالا قوم و خویش ها می آیند.

۶ نقش دستوری واژه مشخص شده در بیت زیر، با نقش دستوری کدام واژه مشخص شده در ابیات، یکسان است؟

«معلّم را عادت بود که نقشه نیم کاری با خود به کلاس آورد»

الف) گوش کن پند، ای پسر وز بهر دنیا غم مخور گفتمت چون دُر حدیثی گر توانی داشت گوش

ب) لاله دیدم، روی زیبای توام آمد به یاد شعله دیدم، سرکشی های توام آمد به یاد

۷ با توجه به متن زیر، درستی یا نادرستی عبارت ها را مشخص کنید.

«سرورم / جز تو کسی نمانده است / که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد.»

الف نوع «و» مشخص شده، عطف است.

آرایه‌های ادبی

۸ مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید.

الف به درد خوردن

ب گل کردن

پ عَلم کردن

ت خبردار شدن شست

قرابت معنایی

۹ با توجه به ضرب المثل «گندمنمای جو فروش» درستی یا نادرستی گزینه‌های زیر را مشخص کنید.

الف با عبارت «معلم دور نبود. صورتک به رو نداشت. «صاد» معلم ما بود؛ آدمی افتاده و صاف» تقابل (تضاد) معنایی دارد.

ب با بیت «چون بسی ابلیس آدم‌روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست» تناسب معنایی دارد.

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۰ با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«بار اول که پیرمرد را دیدم در کنگره نویسندگانی بود که خانه فرهنگ شوروی در تهران علم کرده بود؛ زبر و زرنگ می‌آمد و می‌رفت. دیگر شعرا کاری به کار او نداشتند. من هم که شاعر بودم و علاوه بر آن، جوانکی بودم و توی جماعت بُر خورده بودم. شبی که نوبت شعر خواندن او بود، یادم هست. برق خاموش شد و او «آی آدم‌هایش» را خواند،

الف منظور از «پیرمرد» کیست؟

ب «علم کرده بود» یعنی چه؟

پ شعر «آی آدم‌ها» اثر کیست؟

ت چه کسی تعریف می‌کند که بار اول پیرمرد را کجا دیده است؟

۱۱ با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«به همین طریق بود که پیرمرد، دور از هر ادایی به سادگی در میان ما زیست و به ساده‌دلی روستایی خویش از هر چیز تعجب کرد و هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ‌تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی‌ها ماناخت شد. همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند. در چشم او که خود چشم زمانه ما بود، آرامشی بود که گمان می‌بردی شاید هم به حق از سر تسلیم است اما در واقع طمأنینه‌ای بود که در چشم بی‌نور یک مجسمه دوره فراغنه هست. در این همه سال که با او بودیم، هیچ نشد که از تن خود بنالد. هیچ بیمار نشد؛ نه سردردی و نه پادردی و نه هیچ ناراحتی دیگر. فقط یک بار، دو سه سال قبل از مرگش شنیدم که از تن خود نالیده؛ مثل اینکه پیش از سفر تابستانه یوش بود.»

الف منظور از عبارت «هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ‌تر بست» چیست؟

ب منظور از عبارت «همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند» چیست؟

پ منظور از واژه‌های «مروارید» و «صدف» چیست؟

۱۲ منظور از اصطلاحات نقاشی زیر را بنویسید.

الف گرته ریختن:

ب نقطه چینی:

پ بیرنگ:

۱۳ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) هر آن وصفی که گویم، بیش از آنی (۲۵/۵ نمره)

ب) نومی‌دی را در امید بسته دان. (۲۵/۵ نمره)

ج) سه ماه بود که موی سر، باز نکرده بودیم. (۲۵/۵ نمره)

د) جوانکی بودم و توی جماعت بُر خورده بودم. (۵/۵ نمره)

هـ) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد (۵/۵ نمره)

و) قصه‌ی حال یوسف را نیکو نه از حُسن صورت او گفت، بلکه از حُسن سیرت او گفت. (۵/۵ نمره)

ز) گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد (۷۵/۵ نمره)

ح) لب را به اشاره صورت داد. فکّ زیرین را پیمود و در آخره بماند. (۱ نمره)

۱۴ متن‌ها را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف «معلم دور نبود، صورتک به رو نداشت. «صاد» معلم ما بود، کارش نگار نقشه‌ی قالی بود».

نویسنده در توصیف معلم خود به کدام ویژگی‌های اخلاقی او اشاره کرده است؟

ب «تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد، تا عالمیان بدانند که هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید».

در متن چه چیزی در تقابل با مشیت الهی قرار گرفته است؟

تاریخ ادبیات

۱۵ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب میان کمانک پر کنید.

الف «اتاق آبی» یکی از آثار (منظوم - منثور) سهراب سپهری است.

ب داستان «کلاس نقاشی» از کتاب (هشت بهشت - اتاق آبی) نقل شده است.

پ «پیرمرد چشم ما بود» نوشته‌ای است از (نیما یوشیج - جلال آل‌احمد).

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

اسلمی: تغییر شکل یافته کلمه اسلامی، طرح‌هایی مرکب از پیچ و خم‌های متعدّد که شبیه عناصر طبیعت هستند.

ب

خلف صدق: جانشین راستین

پ

گرده: پشت، بالای کمر

ت

گرته زدن: طراحی کردن، گرته ← گرده: خاکه نقاشان برای طراحی

ث

رندانه: زیرکانه

ج

کنگره: واژه‌ای فرانسوی به معنای مجمعی از دانشمندان و سیاستمداران که درباره مسئله علمی یا سیاسی بحث کنند.

عیال: زن و فرزندان، زن

ح

طمأنینه: آرامش و قرار

۲

حازم و محتاط - لثیمی و فرومایگی

(صفحه ۱۴، ۱۷، ۵۴، ۶۷ و ۷۰ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

حازم (۲۵، نمره)

لثیمی (۲۵، نمره)

۳

در گروه کلمات املائی گزینه «ب» واژه‌ای وجود ندارد که یکی از حروف شش گانه (ء، ع، ت، ط، ...) را داشته باشد؛ بنابراین ارزش املائی کمتری دارند. کلماتی ارزش املائی دارند که حروف «هم‌آوا» داشته باشند:

ح، ه ← رحیم - بها

ت، ط ← وسعت - نمط

غ، ق ← وقب، صدق، شندرغاز

و...

(صفحه ۱۴، ۱۸، ۳۳، ۵۴، ۶۶، ۶۷ و ۷۲ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه «ب» (۲۵، نمره)

۴

مسلماً و شاید: قید؛ فریاد: مفعول؛ نگاه: نهاد؛ «ش»: مضاف‌الیه

۵

الف

«واو» بین دو جمله آمده و «نشانه ربط یا پیوند» است.

ب

«واو» اول بین دو کلمه (زبر و زرنگ) آمده و «عطف» است اما «واو دوم بین دو جمله (فعل) آمده و «نشانه ربط یا پیوند» است.

پ

«واو» اول بین دو کلمه (من و کلفت) آمده و «عطف» است اما «واو دوم بین دو جمله آمده و «نشانه ربط یا پیوند» است.

ت

«واو» بین دو کلمه (قوم و خویش) آمده و «عطف» است.

۶

ب) لاله

نقشه و لاله مفعول و در متمم است.

۷

الف

درست

۸

الف

مفید بودن

ب

ظاهر شدن

پ بر پا کردن، به راه انداختن

ت آگاه شدن و پی بردن

۹

الف درست

ب درست

۱۰

الف نیما یوشیج

ب بر پا کرده بود.

پ علی اسفندیاری (نیما یوشیج)

ت جلال آل احمد

۱۱

الف هر چقدر آزار و اذیت‌ها بیشتر می‌شد، نیما نیز بیشتر مقاومت می‌کرد.

ب منظور این است که نیما با اینکه شاعر خوب و ارزشمندی بود اما در طول سال‌های عمرش و به خاطر محدودیت‌های اطرافش تا مدت‌ها ناشناخته بود و قدرش را نمی‌دانستند.

پ منظور از «مروارید» نیما یوشیج و منظور از «صدف» روزگار نابسامان و ناسازگار (جامعه) است.

۱۲

الف گرته ریختن: رسم کردن و طراحی تصویر چیزی با خاکه زغال که به آن گرته‌برداری یا گرده‌برداری می‌گویند.

ب نقطه‌چینی: سطح یا خطی را با نقطه‌های متعدّد و زیاد، پر کردن (طراحی با نقطه)

پ بیرنگ: نمونه و طرحی که نقاش به‌صورت کم‌رنگ با نقطه‌چینی بر کاغذ آورده و سپس آن را کامل و رنگ آمیزی می‌کنند، طرح اولیه

۱۳

الف) هر گونه تو را توصیف می‌کنم، شایستگی تو بیشتر از آن است. (صفحه ۱۰ کتاب درسی)

ب) ناامیدی را به امید وابسته بدان. (هر زمان ناامید شدی، امیدواری‌ات را از دست نده). (صفحه ۱۸ کتاب درسی)

ج) سه ماه بود که موی سرمان را کوتاه نکرده بودیم. (اصلاح نکرده بودیم). (صفحه ۶۱ کتاب درسی)

د) پسر جوانی بودم که بر حسب اتفاق در میان آن جمع قرار گرفته بودم. (صفحه ۷۰ کتاب درسی)

ه) ای کسی که به بخت و اقبال خویش افتخار می‌کنی این اقبال فرخنده شما هم به پایان می‌رسد. (صفحه ۴۱ کتاب درسی)

و) خداوند داستان حضرت یوسف را نه به خاطر زیبایی ظاهر، بلکه به دلیل زیبایی باطن او روایت کرده است. (صفحه ۵۴ کتاب درسی)

ز) اگر می‌خواهی و آرزو داری که معشوق عهد و پیمان دوستی با تو را قطع نکند، تو نیز سر رشته دوستی و محبت را قطع نکن. (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

ح) لب را با حرکت قلم نقاشی کرد، فک پایین را کشید و در قوس زیر گردن ایستاد (توقف کرد). (صفحه ۶۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) هر گونه تو را توصیف می‌کنم، شایستگی تو بیشتر از آن است. (۲۵/۰ نمره)

ب) ناامیدی را به امید وابسته بدان. (هر زمان ناامید شدی، امیدواری‌ات را از دست نده). (۲۵/۰ نمره)

ج) سه ماه بود که موی سرمان را کوتاه نکرده بودیم. (اصلاح نکرده بودیم). (۲۵/۰ نمره)

د) پسر جوانی بودم (۲۵/۰ نمره) که بر حسب اتفاق در میان آن جمع قرار گرفته بودم. (۲۵/۰ نمره)

ه) ای کسی که به بخت و اقبال خویش افتخار می‌کنی (۲۵/۰ نمره) این اقبال فرخنده شما هم به پایان می‌رسد. (۲۵/۰ نمره)

و) خداوند داستان حضرت یوسف را نه به خاطر زیبایی ظاهر (۲۵/۰ نمره)، بلکه به دلیل زیبایی باطن او روایت کرده است. (۲۵/۰ نمره)

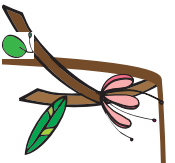
ز) اگر می‌خواهی و آرزو داری که معشوق (۲۵/۰ نمره) عهد و پیمان دوستی با تو را قطع نکند (۲۵/۰ نمره) تو نیز سر رشته دوستی و محبت را قطع نکن. (۲۵/۰ نمره)

ح) لب را با حرکت قلم (۲۵/۰ نمره) نقاشی کرد، (۲۵/۰ نمره) فک پایین را کشید (۲۵/۰ نمره) و در قوس زیر گردن ایستاد (توقف کرد). (۲۵/۰ نمره)

۱۴

الف

صمیمیت و یک‌رویی

تدبیر و چاره‌اندیشی برادران یا مکر و حیلۀ آنها یا کید کایدان

ب

۱۵

منثور

الف

اتاق آبی

ب

جلال آل احمد

پ

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۰

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

بعضی دیگر از بچه‌ها گوشه خلوتی یافته‌اند و گذشته خویش را با وسواس یک قاضی می‌کاوند.

ب

بچه‌ها نیز همان بچه‌های صمیمی و بی‌تکلف و متواضع و ساده هستند.

پ

اینجا آینه تجلی همه تاریخ است.

ت

بدر و حنین و عاشورا اینجاست.

ث

همچون وجدان جمع، فضای نفوس را با یاد خدا معطر می‌کند و دائم از بچه‌ها صلوات می‌گیرد.

ج

دشمن در برابر ایمان جنود خدا متکی به ماشین پیچیده جنگ است.

در معرکه قلوب مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است، حکومت دارد.

ح

«اسوه» تو آن «تمثیل وفاداری» عباس بن علی (ع) است.

خ

در کنار خور ایستاده است.

د

شیخ یک بار به طوس رسید. مردمان از شیخ، استدعای مجلس کردند. اجابت کرد.

ذ

بامداد در خانقاه، تخت بنهادند. مردم می‌آمدند و می‌نشستند.

۲

غلط‌های املايي متن زیر را تصحیح کنید.

«نزدیک غروب در هاشیه رودی زیبا با اشتیاق مشغول نوشتن وصیت‌نامه‌ام بودم که به محظ دیدن جذر و مدی باورنکردنی همچون قواصی ماهر به آب زدم تا دوستم را نجات دهم. در این لحظات فقط به یاد خدا بودم و با توکل از باری تعالی می‌خواستم به من قدرت زیادی عنایت فرماید تا شرمندۀ دوستم و خانواده‌اش نباشم. وقتی اسوه تو آن تمسیل وفاداری، عباس بن علی (ع) باشد، چه باک اگر وجودت هدیه راه خدا شود.»

۳

واژه درست را از بین واژه‌های داخل کمانک انتخاب کنید و بنویسید.

الف

آنها از بین گل و لایی که حاصل (جزر / جذر) و مدّ آب خور است، خود را به قایق‌ها می‌رسانند.

دستور زبان

۴. در هر یک از موارد زیر گروه‌های اسمی و هسته را مشخص کنید.

الف

اشیا گنجینه‌هایی از رازهای شگفت خلقت هستند.

ب

در زیر آن آتش شدید، بولدوزرچی جهاد خاکریز می‌زند.

۵

در هر یک از عبارت‌های زیر نقش دستوری واژه مشخص شده را بنویسید.

الف

آن روستایی جوانی که گندم و برنج و خربزه می‌کاشته است، امشب سربازی است در خدمت ولی‌امر.

ب

گویی اشیا گنجینه‌هایی از رازهای شگفت خلقت هستند.

پ

به‌راستی چقدر شگفت‌آور است که انسان در متن عظیم‌ترین تحولات تاریخ جهان در میان سردمداران این تحول زندگی کند.

۶ کدام جمله مرگب نیست؟

- الف) این نامه‌ای است که پدر با دستان مهربانش برای من نوشته است.
 ب) پیدا بود که این برگه ساختگی، بهانه‌ای برای اذیت و آزار بچه‌هاست.
 ج) اگر کسی در حین شلاق خوردن، فریاد می‌زد، ضربه‌ها شدت بیشتری می‌گرفت.
 د) با کلمات این نامه‌ها راه می‌رفتیم و حرف می‌زدیم و می‌خواهیدیم.

آرایه‌های ادبی

۷ مفهوم هریک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) اینان دریادلان صف‌شکنی هستند که دل دشمن را از رعب و وحشت می‌لرزانند.

۸ در عبارت زیر یک کنایه بیابید و معنی آن را بنویسید.

«حق‌الله را خدا می‌بخشد اما وای از حق‌التاس...» و تو به ناگاه دلت می‌لرزد؛ آیا وصیت‌نامه‌ات را تنظیم کرده‌ای؟

۹ قسمت‌های مشخص شده در عبارت زیر، چه پایه‌ای از تشبیه هستند؟

«آفتاب فتح در آسمان سینه مؤمنین درخششی عجیب دارد.»

۱۰ در بیت زیر هر قسمت مشخص شده، دربردارنده کدام آرایه ادبی است؟

حسرت نبرم به خواب آن مرداب / کارام درون دشت شب خفته است

قربت معنایی

۱۱ با توجه به متن به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«دشمن در برابر ایمان جنود خدا، متکی به ماشین پیچیده جنگ است. از همان نخستین ساعات فتح، هواپیماهای دشمن در پی تلافی شکست برمی‌آیند؛ حال آن‌که در معرکه قلوب مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است حکومت دارد.»

الف) در این متن نویسنده از تقابل کدام نیروها در برابر هم سخن گفته است؟

ب) مفهوم آیه «الا بذكر الله تطمئن القلوب» از کدام بخش متن قابل فهم است؟

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۲ در بیت «که هم رزم جستی هم افسون و رنگ / نیامد ز کار تو بر دوده ننگ»

الف) منظور از «رنگ» در مصراع اول چیست؟

۱۳ بیت‌ها و جمله‌های زیر را به نثر روان برگردانید.

الف) تاریخ، مشیت باری تعالی است که از طریق انسان‌ها به انجام می‌رسد.

ب) اینجا آینه تجلی همه تاریخ است.

پ) دشمن برده ماشین است و تو ماشین را در خدمت ایمان کشیده‌ای.

ت

حسرت نبرم به خواب آن مرداب

کآرام درون دشت شب خفته است

ث

دریایم و نیست باکم از طوفان

دریا همه عمر، خوابش آشفته است

ج

شیخ یک بار به طوس رسید. مردمان از شیخ، استدعای مجلس کردند. اجابت کرد.

۱۴

نمادها را در شعر زیر مشخص کنید.

حسرت نبرم به خواب آن مرداب

کآرام، درون دشت شب خفته است

دریایم و نیست باکم از طوفان

دریا همه عمر خوابش آشفته است

تاریخ ادبیات

۱۵ «محمد بن مَنُور» نویسنده کتاب و «اتاق آبی» اثر است.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

وسواس: دودلی

ب

تکلف: رنج بر خود نهادن، خودنمایی و تجمل؛ بی تکلف: بی ریا، صمیمی

پ

تجلی: آشکار شدن، جلوه کردن

ت

حنین: نام نبردی است در منطقه حنین (بین مکه و طائف) که میان مسلمانان و کافران پس از فتح مکه روی داد. / بدر: یکی از جنگ‌های صدر اسلام

ث

نُفوس: ج نفَس، مجازاً انسان‌ها، موجودات زنده

ج

جنود: ج جُنَد، سربازان، لشکریان، سپاهیان

معرکه: میدان جنگ

ح

اسوه: پیشوا، سرمشق، نمونه پیروی

خ

خور: زمین پست، شاخه‌ای از دریا مانند خور موسی و خور میناب.

د

استدعا: درخواست کردن، خواهش کردن

ذ

خانقاه: محلی که درویشان و مرشدان در آن گرد می‌آیند.

۲

هاشیه ← حاشیه / محظ ← محض / جذر ← جزر / قواصی ← غواصی / اصوه ← اسوه / تمسیل ← تمثیل

۳

الف

جزر

۴

الف

گروه اسمی: اشیا / هسته: اشیا

گروه اسمی: گنجینه‌ها / هسته: گنجینه‌ها

گروه اسمی: رازهای شگفت خلقت / هسته: راز

ب

گروه اسمی: زیر آن آتش شدید / هسته: زیر

بولدوزرچی جهاد / هسته: بولدوزرچی

گروه اسمی: خاکریز / هسته: خاکریز

۵

الف

«امشب»: قید، «سرباز»: مسند

ب

«شگفت»: صفت بیانی

پ

«عظیم‌ترین»: صفت عالی

۶

در گزینه «د» حرف ربط وابسته‌ساز وجود ندارد و حرف «و» هم پایه‌ساز است، اما در سایر گزینه‌ها حروف ربط وابسته‌ساز «که» و «اگر» آمده است؛ بنابراین جمله‌های مرکب ساخته شده است.

(صفحه ۸۱ و ۹۲ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه (د) (۲۵/۰ نمره)

۷

الف

دلیر و شجاع یا «کسی که صف دشمنان را در هم می‌شکند» یا هر پاسخ مشابه دیگر

۸ «لرزیدن دل»: کنایه از ترسیدن

۹ در عبارت سؤال دو اضافه تشبیهی به کار رفته است:

(۱) آفتاب فتح (فتح: مشبه، آفتاب: مشبه به)

(۲) آسمان سینه (سینه: مشبه، آسمان: مشبه به)

(صفحه ۸۲ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

فتح: مشبه (۲۵/۰ نمره) - آسمان: مشبه به (۲۵/۰ نمره)

۱۰ تشخیص یا استعاره: نسبت دادن خواب (یک صفت موجودات زنده) به مرداب - تشبیه: دشت شب (شب مانند دشت)

(صفحه ۸۲ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

خواب مرداب: تشخیص یا استعاره (۲۵/۰ نمره) / دشت شب: تشبیه یا اضافه تشبیهی (۲۵/۰ نمره)

۱۱

الف

نیروی ایمان در تقابل با نیروی ماشین یا معنویت در برابر مادیت

ب

حال آنکه در معرکه قلوب مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است، حکومت دارد.

۱۲

الف

تدبیر، حيله یا فریب

۱۳

الف

تاریخ، اراده خدای بزرگ و بلندمرتبه است که به دست انسان‌ها انجام می‌گیرد.

ب

اینجا (جبهه جنگ) همچون آینه‌ای است برای ظاهر شدن و نشان دادن همه تاریخ.

پ

دشمن به ماشین‌ها و وسایل و ابزار جنگی خود متکی است؛ در حالی که تو به ایمان متکی هستی.

ت

من به خواب آرام مردابی که در دشت تاریک شب با غفلت خوابیده است، حسرت نمی‌خوردم [و آرزوی آن را ندارم].

ث

من مانند دریا هستم و از طوفان ترسی ندارم زیرا دریا تمام عمر بی‌خواب و دور از غفلت است.

ج

یک بار شیخ به شهر طوس آمد، مردم از او درخواست سخنرانی کردند. او نیز پذیرفت.

۱۴

مرداب: نماد انسان‌های ترسو و بی‌تحرك / شب: نماد تیرگی و بدبختی / خفتن: نماد غفلت / دریا: نماد انسان شجاع / طوفان: نماد مشکلات

۱۵

اسرارالتوحید / سهراب سپهری

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۱

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱ معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

به خون، گر کشی خاک من، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من

ب

تنم گر بسوزی، به تیرم بدوزی جدا سازی ای خصم، سر از تن من

پ

من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت تجلی هستی است، جان کندن من

ت

مپندار این شعله، افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من

ث

ناگهان خودروی ما با صدای انفجار مهیبی متوقف شد.

ج

سپرده و تاوان آن فراموشی را نسل دیگری پرداخته است.

۲

در متن زیر دو غلط املائی هست؛ درست آنها را بنویسید.

«ما مردم مسلمان ایران همواره دوست داریم از جام توحید بنوشیم و صبر را پیشه خود سازیم و در هر شرایطی مقابل خصم ایستادگی کنیم. درباره ادبیات انقلاب اسلامی ایران یکی از کتاب‌های خوب و جالب که تقریباً رهبر معظم انقلاب زینت‌بخش آن شده است و داستان شیرزنان ایران را روایت کرده است، کتاب «من زنده‌ام» نام دارد و در آن سخن از شلوغی و غلغله بیمارستان، حمله هوایی، برق اضطراری، ... و جان‌فشانی زنان به میان آمده است.»

دستور زبان

۳ در بیت‌های زیر فعل بر کدام یک از اجزای اصلی تقدّم دارد؟

الف

مپندار این شعله، افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من

ب

جز از جام توحید، هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من

۴

نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت تجلی هستی است، جان کندن من

ب

تنم گر بسوزی، به تیرم بدوزی جدا سازی ای خصم، سر از تن من

۵

نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

«مپندار این شعله، افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من»

۶

پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

در بیت «به خون گر کشی خاک من دشمن من / بجوشد گل اندر گل از گلشن من» واژه (دشمن / خاک) در نقش منادا به کار رفته است.

۷

جمله دوم و سوم بیت زیر را براساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کرده، سپس جدول را کامل کنید.

تجلی هستی است، جان‌کندن من

«من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت»

نهاد	گزاره

آرایه‌های ادبی

۸ در هر بیت فقط کنایه را مشخص کنید.

الف

تجلی هستی است، جان‌کندن من

«من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت»

ب

زنی گر به تیغ ستم گردن من

جز از جام توحید، هرگز ننوشم

۹ با توجه به قسمت‌های مشخص شده، دو آرایه «مجاز» و «استعاره» را در ابیات زیر مشخص کنید.

همه خوشه خشم شد خَرَمَن من

الف) کنون رود خلق است، دریای جوشان

بر حلق و بر دهان شما شما نیز بگذرد

ب) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام

قرابت معنایی

۱۰ با توجه به بیت «جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من» به پرسش‌ها پاسخ دهید.

الف) مفهوم مصراع نخست چیست؟

ب) شاعر در مصراع دوم به کدام ویژگی می‌پردازد؟

۱۱ مفهوم آیه شریف «وَلَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ» از کدام بیت استنباط می‌شود؟

زنی گر به تیغ ستم گردن من

۱) جز از جام توحید هرگز ننوشم

جدا سازی ای خصم، سر از تن من

۲) تنم گر بسوزی به تیرم بدوزی

که بعد از من افروزد از مدفن من

۳) مپندار این شعله افسرده گردد

تجلی هستی‌ست، جان‌کندن من

۴) «من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت»

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۲ بعد از خواندن متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«من هم، تمام حواسم به نامه‌ها بود که یک‌باره، چشمم به تکیه کلام پدرم که صدایم می‌کرد «نور دیده» روشن شد. دیگر توضیح و ترجمه را نه

می‌شنیدم، نه می‌فهمیدم. بی‌اختیار، سرم را جلو و جلوتر و چشمانم را ریز می‌کردم تا مطمئن شوم درست می‌بینم و درست می‌خوانم. وقتی فهمید نامه‌ای که روی دیگر نامه‌هاست، مال من است، آن را به سمتم گرفتم. نامه را گرفتم و بوسیدم؛ گرمای دستانش را روی کاغذ حس می‌کردم. به ردّ قطرات اشک که هنگام نوشتن از چشمانش، روی نامه چکیده بود، دست می‌کشیدم. نامه بوی پدرم را می‌داد؛ بوی اسطوره زندگی‌ام را. بوی مهربانی و عشق می‌داد. تمام کلماتی را که پدرم با دستان لرزان نوشته بود، مثل شربت خنک و گوارا نوشیدم و کلمه به کلمه خواندم.»

الف

منظور از «نور دیده» کیست؟

ب

منظور از «اسطوره» کیست؟

۱۳

ابیات زیر را به نثر روان بازگردانی کنید.

الف

من ایرانی‌ام، آرمانم شهادت

تجلی هستی‌ست جان‌کندن من

ب

من آزاده از خاک آزادگانم

گل صبر می‌پرورد دامن من

پ

کنون رود خلق است دریای جوشان

همه خوشه خشم شد خرمن من

ت

تابوت مرا جای بلندی بگذارید

تا باد برد سوی وطن بوی تنم را

۱۴

بیت‌ها و جمله‌های زیر را به نثر روان برگردانید.

الف

به خون، گر کشی خاک من، دشمن من

بجوشد گل اندر گل از گلشن من

ب

مپندار این شعله، افسرده گردد

که بعد از من افروزد از مدفن من

پ

نه تسلیم و سازش، نه تکریم و خواهش

بتازد به نیرنگ تو، توسن من

ت

از اینکه توانسته بودم با رنج چهار ساله اسارت‌م، یک پر کرکس را بکنم، خوشحالم.

تاریخ ادبیات

قلمرو ادبی (۴ نمره)

۱۵ داستان «شیرزنان ایران» نوشته خانم از کتاب «من زنده‌ام» برگزیده شده است.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

گلشن: گلستان، گلزار

ب

خصم: دشمن

پ

تجلی: جلوه‌گری، پدیدار شدن چیزی درخشان، مانند نور، روشنی

ت

مدفن: جای دفن، گور

ث

مهیّب: ترسناک، ترس‌آور، هولناک

ج

تاوان: زیان یا آسیبی که شخص به خاطر خطاکاری، بی‌توجهی یا آسیب رساندن به دیگران ببیند.

۲

تقریض ← تقریظ / غلقه ← غلقه

۳

الف

فعل بر متمّم مقدّم شده است.

ب

فعل بر متمّم و مفعول مقدّم شده است.

۴

الف

آرمان: نهاد / م: مضاف‌الیه / شهادت: مسند / تجلی: مسند

ب

تن: مفعول / م: مضاف‌الیه / خصم: منادا

۵

چه چیزی افسرده گردد؟ شعله یا این شعله (نهاد)

شعله چگونه گردد؟ افسرده (مسند) («گردد» فعل اسنادی است).

«مدفن من» ترکیب اضافی است و کلمه «من» مضاف‌الیه است.

(صفحه ۸۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

شعله: نهاد (۲۵/۰ نمره) افسرده: مسند (۲۵/۰ نمره) من: مضاف‌الیه (۲۵/۰ نمره)

۶

الف

دشمن

۷

جمله دوم: آرمان من (نهاد) شهادت [است] (گزاره)

جمله سوم: جان‌کندن من (نهاد) تجلی هستی است. (گزاره)

(صفحه ۸۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

نهاد	گزاره
آرمانم (۲۵/۰ نمره)	شهادت (۲۵/۰ نمره)
جان‌کندن من (۲۵/۰ نمره)	تجلی هستی است (۲۵/۰ نمره)

۸

الف

جان‌کندن کنایه از مرگ

ب

نوشیدن از چیزی کنایه از بهره‌مندی

۹

الف) خرمن: استعاره

ب) خاص و عام یا حلق و دهان: مجاز

۱۰

الف) یکتاپرستی / همیشه یکتاپرست می‌مانم.

(صفحه ۸۴ کتاب درسی)

ب) پایداری بر سر اعتقاد خود حتی در سخت‌ترین شرایط

راهنمای تصحیح:

الف) یکتاپرستی / همیشه یکتاپرست می‌مانم. (۲۵/۰ نمره) ب) پایداری بر سر اعتقاد خود حتی در سخت‌ترین شرایط (۲۵/۰ نمره)

۱۱ گزینه ۴،

۱۲

الف

فرزند بسیار عزیز

ب

پدر

۱۳

الف

من ایرانی‌ام و آرزویم شهادت است و مردنم جلوه‌ای از هستی و روشنی است.

ب

من وارسته و از خاک وارستگان هستم و در آغوشم صبر را پرورش می‌دهم.

پ

اکنون مردم که مانند رودخانه بودند مثل دریا خروشان شده‌اند و خشم از تو وجود مرا گرفته است.

ت

(پس از مرگ) تابوتم را در مکانی بلند قرار دهید تا باد بوی جسم را به سوی وطن ببرد.

۱۴

الف

ای دشمن من، اگر کشور مرا به خون بکشی و همه مردم مرا بکشی، در سرزمین من از خون شهیدان گل‌های فراوانی (مبارزانی) خواهد رویید. (دوام نسل مبارزان)

ب

[ای دشمن] خیال نکن که شعله عشق من نسبت به وطن، سرد و خاموش می‌شود بلکه این شعله پس از مرگ، از آرامگاه من شعله‌ور خواهد شد.

پ

[ای دشمن] من تسلیم نمی‌شوم و با تو سازش نمی‌کنم و هرگز تو را بزرگ نمی‌دارم و از تو خواهش و تقاضا نمی‌کنم. خشم من مانند اسبی سرکش به فریب و نیرنگ تو حمله خواهد کرد.

ت

از اینکه توانسته بودم با رنج چهار ساله اسارت خود، آسیبی به دشمن بزنم، خوشحال هستم.

۱۵

داستان «شیرزنان ایران» از کتاب «من زنده‌ام»، نوشته معصومه آباد برگرفته شده است.

(صفحه ۹۳ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

معصومه آباد (۲۵/۰ نمره)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۲ دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۱..... دستور زبان
- ۲..... آرایه‌های ادبی
- ۳..... قرابت معنایی
- ۳..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۴..... تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژگانی که مشخص شده است را بنویسید.

الف

خروش سواران و اسپان ز دشت ز بهرام و کیوان همی برگذشت

ب. چو رهام گشت از کشانی ستوه

پ. کشانی بدو گفت بی‌بارگی

ت

کشانی بدو گفت: با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح

ث. گزین کرد یک چوبه تیر خدنگ

۲. از میان گروه کلمات زیر یک واژه انتخاب کنید که با واژه مشخص شده در مصراع داده شده مترادف باشد.

زمانه مرا پتک «ترگ» تو کرد (خدنگ - گرز - آبنوس - خود)

۳. در متن زیر یک غلط املایی وجود دارد؛ آن را بیابید و درست آن را بنویسید.

«سخن از پیکار داد و بیداد است. در «شاهنامه» همیشه ایرانی با تورانی سر نبرد دارد. گاهی به بهانه آمدن اسب رستم به سمنگان، گاهی با یاری خواستن یک پهلوان یا درمانده‌ای در نزدیکی مرز. گاهی نیز به امید پادشاهی. به هر حال کمتر کسی سخن از آرامش بین ایرانی و تورانی بر زبان می‌راند. هر یک از این صحنه‌ها با طنز گوئی و زبان‌آوری در هم آمیخته شده است. در بیشتر نبردها از اغراق و حماسه‌سازی به خرق عادت رسیده است و گاهی برسان کوس بر خوروشیده و پهلوانی نامدار را معرفی نموده است.»

۴. املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

کمان را بمالید رستم به چنگ به (شصت / شست) اندر آورد تیر خدنگ

دستور زبان

۵. با توجه به بیت «دلیری کجا نام او اشکبوس / همی بر خروشید بر سان کوس» درستی یا نادرستی گزاره‌ها را مشخص کنید.

الف

در بیت یک فعل به قرینه معنایی حذف شده است.

ب

واژه «کجا» حرف ربط وابسته‌ساز است.

۶. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها، پاسخ دهید.

«به لشکر چنین گفت کاموس گُرد که گر آسمان را بیايد سپرد

همه تیغ و گرز و کمند آوريد به ایرانیان، تنگ و بند آوريد»

الف

یک واژه دو تلفظی بیابید.

ب

بین کدام واژه‌ها شبکه معنایی وجود دارد؟

۷ در کدام بیت «متمم با دو حرف اضافه» نیامده است؟

- الف) به سهراب بر، تیر باران گرفت
 ب) چو آمد خروشان به تنگ اندرش
 ج) نگه کرد سهراب و آمدش ننگ
 د) زنی بود بر سانِ گردی سوار
- چپ و راست، جنگ سواران گرفت
 بجنید و برداشت خود از سرش
 برآشت و تیز اندر آمد به جنگ
 همیشه به جنگ اندرون نامدار

۸ در هر بیت فقط نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

تهمتن برآشت و با طوس گفت:

که رهام را جام باده است جفت

ب

چون نداری ناخن درنده، تیز

با دادن آن به که کم گیری ستیز

۹ بیت یا عبارت داده شده در ستون «الف» دارای کدام آرایه در ستون «ب» است؟ (یک آرایه در ستون ب اضافی است.)

الف	ب
۱- ما را سر باغ و بوستان نیست	هر جا که تویی تفرج آنجاست
۲- گل از شوق تو خندان در بهار است	از آتش رنگ‌های بی‌شمار است
۳- شود کوه آهن چو دریای آب	اگر بشنود نام افراسیاب
۴- یوسف صدیق، وفادار بود و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بود	حسن تعلیل
۱ = ۲ = ۳ = ۴	حسن آمیزی
	مجاز

۱۰ آرایه مشخص شده در مقابل هر بیت را مشخص کنید.

الف

بیامد که جوید ز ایران نبرد

سر هم نبرد اندر آرد به گرد (کنایه)

ب

کشانى بدو گفت بی‌بارگی

به کشتن دهی سر به یکبارگی (مجاز)

پ

همه تیغ و گرز و کمند آورید

به ایرانیان تنگ و بند آورید (مراعات نظیر)

ت

کمان به زه را به بازو فگند

به بند کمر بر، بزد تیر چند (مراعات نظیر)

ث

مرا مادرم نام مرگ تو کرد

زمانه مرا پتک ترگ تو کرد (تشخیص)

۱۱ مشخص کنید در هر یک از ابیات زیر، کدام یک از آرایه‌های داخل کمانک به کار نرفته است؟

- الف) بزد بر بر و سینه اشکبوس
 ب) فرود آمد از دژ به کردار شیر
 ج) فلک در شگفتی ز عزم شماس
 سپهر آن زمان دست او داد بوس (تشخیص، جناس تام، ایهام)
 کمر بر میان، بادپایی به زیر (تشبیه، تلمیح، جناس ناهمسان)
 ملک آفرین گوی رزم شماس (جناس، تشخیص، تشبیه)

۱۲ آرایه مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید.

الف) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت / ناچار کاروان شما نیز بگذرد	۱. جناس
ب) به گرز گران دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد سپهر آبنوس	۲. استعاره
ج) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	۳. تمثیل
د) گه به دهان بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف	۴. اغراق
	۵. ایهام

قربت معنایی

۱۳ بیت زیر در تحقیر چه کسی به زبان طنز بیان شده است؟

- «بدو گفت خندان که نام تو چیست؟
 تن بی‌سرت را که خواهد گریست؟»
 الف) از زبان اشکبوس در تحقیر رستم ب) از زبان رستم در تحقیر اشکبوس ج) از زبان طوس در تحقیر اشکبوس

۱۴ با توجه به بیت زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

- «تهمتن بر آشف و با طوس گفت
 الف) «تهمتن» لقب کیست؟
 ب) منظور از «رَهام را جام باده است جفت» چیست؟
 که رَهام را جام باده است جفت»

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۵ ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.

الف

- بشد تیز، رَهام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر

ب

- به گرز گران، دست برد اشکبوس زمین آهنین شد، سپهر آبنوس

پ

- تهمتن بر آشف و با طوس گفت که رَهام را جام باده است جفت

ت

- مرا مادرم نام، مرگ تو کرد زمانه مرا پُتکِ ترگِ تو کرد

ث

- کمان را به زه کرد زود اشکبوس تنی، لرز لرزان و رُخ، سندروس

ج

سر گرگ باید هم اول برید نه چون گوسفندان مردم درید

۱۶ با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

سر گرگ باید هم اول برید نه چون گوسفندان مردم درید

الف

مفهوم کلی بیت چیست؟

ب

مفهوم مجازی «گرگ» و «گوسفند» را بنویسید.

پ

یک ضرب‌المثل معادل بیت بنویسید.

۱۷

با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

کمان را به زه کرد زود اشکبوس تنی، لرز لرزان و رخ، سندروس

به رستم بر، آنکه ببارید تیر تهمتن بدو گفت: بر خیره خیر

الف

رخ چه کسی سندروس است؟

ب

«تهمتن» لقب کیست؟

پ

در بیت دوم ضمیر «او» به چه کسی اشاره دارد؟

ت

در کدام بیت برای متمم دو حرف اضافه به کار رفته است؟

۱۸

معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

کشانی بخندید و خیره بماند عنان را گران کرد و او را بخواند

۱۹ در کدام بیت «رجز خوانی» قهرمانان دیده نمی‌شود؟

الف) به گرز گران، دست برد اشکبوس زمین آهنین شد، سپهر آبنوس

ب) بدو گفت خندان: که نام تو چیست؟ تن بی سرت را که خواهد گریست؟

ج) هم اکنون تو را، ای نبرده سوار پیاده بیاموزمت کارزار

د) خروشید: کای مردم رزم آزمای هم‌آوردت آمد، مشو باز جای

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۲۰ حماسه را در لغت و اصطلاح ادبی تعریف کنید.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

بهرام: مریخ

ب

ستوه: خسته، درمانده، رنجور

پ

بی‌بارگی: بدون اسب

ت

سلیح: افزار جنگ، ممال سلاح

ث

خدنگ: درختی بسیار سخت، محکم و صاف که از چوب آن، نیزه، تیر، زین اسب و مانند آنها می‌ساختند.

۲

خود

۳

برخوروشیده ← برخوروشیده

۴

الف

شست

۵

الف

درست؛ دلیری کجا نام او اشکیوس (بود)

ب

درست

۶

الف

چنین یا آسمان

ب

تیغ، گرز، کمند و بند

۷

نگه کرد سهراب و آمدش ننگ / برآشفت و تیز اندر آمد به جنگ

۸

الف

تهمن: نهاد / رهام: مضاف‌الیه / جفت: مسند

ب

ناخن: مفعول / به: مسند

۹

۱ = مجاز (سر مجاز از قصد) ۲ = حسن تعلیل (دلیل خندان بودن گل اشتیاق داشتن به تو است.) ۳ = اغراق ۴ = سجع (وفادار و آموزگار)

۱۰

الف

«سر به گرد آوردن»: کنایه از شکست دادن

ب

«سر»: مجاز از وجود

پ

تیغ، گرز، کمند، تنگ و بند: مراعات‌نظیر

ت

«کمان، زه و تیر»: مراعات‌نظیر

ث

«زمانه مرا پتک ترگ تو کرد»: تشخیص

۱۱

الف) ایهام ندارد. / جناس تام (همسان): بر: حرف اضافه، بر: سینه و پهلو / تشخیص: سپهر آن زمان دست او داد بوس (نسبت دادن صفت انسانی به سپهر) (صفحه ۱۰۰ کتاب

درسی)

ب) تلمیح ندارد. / تشبیه: فرود آمد از دژ به کردار شیر (مانند کردن گردآفرید به شیر) / جناس ناهمسان: شیر و زیر (صفحه ۱۰۴ کتاب درسی)

ج) تشبیه ندارد. / جناس: عزم و رزم، فلک و ملک / تشخیص: فلک در شگفتی ز عزم شماس (نسبت دادن صفت انسانی به فلک) (صفحه ۱۱۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) ایهام (۲۵/۰ نمره) ب) تلمیح (۲۵/۰ نمره) ج) تشبیه (۲۵/۰ نمره)

۱۲ الف) ۲ استعاره (کاروان یا کاروانسرای)

ب) ۴ اغراق (مصراع زمین آهنین)

ج) ۵ ایهام (بوی)

د) ۱ جناس (صدف و هدف)

۱۳ گزینۀ «الف»: این بیت از زبان اشکیوس در تحقیر رستم بیان شده است.

(صفحة ۹۹ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینۀ «الف»، (۲۵/۰ نمره)

۱۴ الف) تهمتن در معنای قوی‌هیکل، لقب «رستم» است.

ب) یعنی رهام اهل باده‌خواری و عیش و نوش و خوشگذرانی است و توان رزم و جنگ ندارد.

(صفحة ۹۹ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) رستم (۲۵/۰ نمره)

ب) یعنی رهام اهل باده‌خواری و عیش و نوش و خوشگذرانی است. (۲۵/۰ نمره)

۱۵

الف

رهام ایرانی با کلاه‌خود و لباس جنگی، سریع به سوی میدان جنگ رفت و با سرعتش گرد و غبار (خاک) میدان نبرد به ابرها در آسمان رسید.

ب

اشکیوس گرز سنگینش را به دست گرفت و زمین برای تحمل این سنگینی مثل آهن سخت شد و آسمان از گرد و غبار زیاد مانند چوب آبنوس، تیره و تار شد.

پ

رستم از حرکت رهام عصبانی شد و به طوس گفت که رهام اهل بزم و باده‌خواری و خوش‌گذرانی است و به درد جنگ نمی‌خورد.

ت

رستم گفت: مادرم نام مرا «مرگ تو» گذاشته است و روزگار مرا مانند چکشی ساخته که بر کلاه‌خود (سر) تو فروزد آیم. (مفهوم: من عامل مرگ تو هستم.)

ث

اشکیوس در حالی که از ترس می‌لرزید و چهره‌اش از ترس مانند سندروس زرد شده بود؛ زود کمانش را آماده تیراندازی کرد.

ج

گرگ (ظالم) را همان اول باید کشت نه زمانی که گوسفندان مردم (مظلومان) را کشته و به آنها زیان وارد کرده باشد.

۱۶

الف

نکوهش فرصت‌سوزی - اقدام به موقع برای دفع ظلم - تأکید بر فرصت ندادن به ظالم

ب

«گرگ، مجاز از ظالم / «گوسفند، مجاز از مظلوم

پ

علاج واقعه قبل از وقوع باید کرد. / نوش دارو بعد از مرگ سهراب

۱۷

الف

اشکیوس

ب

رستم

پ

اشکیوس

ت

بیت دوم (به رستم بر)

۱۸

الف

اشکیوس کشانی خندید و حیران ماند؛ افسار اسب را کشید (اسب را متوقف کرد) و او را صدا زد.

۱۹ الف) به گرز گران، دست برد اشکیوس / زمین آهنین شد، سپهر آبنوس

۲۰ حماسه، به معنی دلاوری و شجاعت است و در اصطلاح ادبی، روایتی داستانی از تاریخ تخیلی یک ملت است که با قهرمانی‌ها، جنگاوری‌ها و رخدادهای خلاف عادت و شگفت

(خارق‌العاده) درمی‌آمیزد.

(صفحة ۹۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

حماسه، به معنی دلاوری و شجاعت است (۲۵/۰ نمره) و در اصطلاح ادبی، روایتی داستانی از تاریخ تخیلی یک ملت است که با قهرمانی‌ها، جنگاوری‌ها و رخدادهای خلاف عادت و شگفت

(خارق العاده) درمی آمیزد. (۲۵، ۰ نمره)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۳

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۲..... دستور زبان
- ۳..... آرایه‌های ادبی
- ۳..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۴..... تاریخ ادبیات
- ۵..... شعرخوانی: دلیران و مردان ایران زمین

واژگان

۱ کدام واژه‌ها در دو متن زیر، معنای مشترکی را به ذهن می‌رسانند؟

الف) «هرچند تدبیر در هنگام بلا فایدهٔ بیشتر ندهد، با این همه عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد»،
ب) «بدانست کاویخت گردآفرید
مر آن را به‌جز چاره درمان ندید»

۲ در کدام گزینه هر سه کلمه رابطهٔ مترادف ندارند؟

الف) گُمیت، باره، سمند

ب) گبر، ترگ، خود

ج) حصار، باره، دژ

۳ معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

بخندید و لب را به دندان گزید

چو سهراب شیراوژن، او را بدید

ب

که بر سانِ آتش همی بردمید

چو سهراب را دید گردآفرید

پ

سر و موی او از درِ افسرست

بدانست سهراب، کاو دخترست

ت

سمندِ سرافراز بر دژ کشید

عنان را پیچید گردآفرید

ث

هژیران جنگ‌آور روز کین

دلیران و مردان ایران زمین

ج

بینداخت و آمد میانش به بند

ز فتراک بگشود پیچان کمند

که سالار آن انجمن، گشت کم

چو رعد خروشان یکی ویله کرد

به آورد با او بسنده نبود

در باره بگشاد گردآفرید

نیامد ز کار تو بر دوده ننگ

۴ در متن زیر چند غلط املائی هست؛ درست آنها را بنویسید.

«داستان‌های شاهنامه نه تنها در ایران بلکه در جهان نیز شناخته شده و طرفداران خاص خود را دارد. داستان‌های رستم و سهراب، رستم و اسفندیار، نبرد سهراب و حجیر، نبرد سهراب و گردآفرید و ... که در آنها همهٔ پهلوان‌ها شکست را مایع ننگ می‌دانستند و ویله‌کنان و خروشان به جنگ می‌پرداختند و عنان بدخاهان افسونگر را در هم می‌نوردیدند و در پایان شکر‌گذاری خدای را به جای می‌آوردند.»

۵ با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«زنی بود بر سان گردی سوار
کجا نام او بود گردآفرید»
همیشه به جنگ اندرون نامدار
زمانه ز مادر چنین ناورید»

الف نقش واژه مشخص شده با کدام واژه در مصراع دوم بیت اول یکسان است؟

ب در بیت دوم کلمه حرف پیوند وابسته ساز است.

۶ در بیت‌های زیر کدام واژه‌ها «ابدال» دارند؟

الف

حافظ از سرپنجه عشق نگار
همچو مور افتاده شد در پای پیل

ب

نبینید رویش مگر با سپاه
ز پولاد بر سر نهاده کلاه

پ

جوان را بود روز پیری امید
نگردد سیه‌موی گشته سپید

۷ در بیت‌های زیر نقش واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

چو سهراب را دید گردآفرید
که بر سان آتش همی بردمید

ب

سر نیزه را سوی سهراب کرد
عنان و سنان را پُر از تاب کرد

پ

سپهد عنان اژدها را سپرد

۸ کاربرد «چو» در بیت «چو آگاه شد دختر گزدهم / که سالار آن انجمن گشت کم» با کدام بیت یکسان است؟

الف) برآشفت سهراب و شد چون پلنگ
چو بدخواه او چاره گر بد به جنگ

ب) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد
چو رعد خروشان یکی ویله کرد

۹ نقش دستوری قسمت‌های مشخص شده را تعیین کنید.

الف

شگفت آمدش گفت از ایران سپاه
چنین دختر آید به آوردگاه

ب

تو را بهتر آید که فرمان کنی
رخ نامور سوی توران کنی

پ

نگه کرد سهراب و آمدش ننگ
برآشفت و تیز اندر آمد به جنگ

آرایه‌های ادبی

۱۰. قسمت مشخص شده در هر بیت چه آرایه‌ای دارد؟

الف

الف) سپهد عنان اژدها را سپرد

به خشم از جهان روشنایی ببرد

ب

نباشی بس ایمن به بازوی خویش

خورد گاو نادان ز پهلوی خویش

۱۱. در ابیات زیر جناس را مشخص کنید.

الف

به پیش سپاه اندر آمد به گرد

چو رعد خروشان یکی ویله کرد

ب

نگه کرد سهراب و آمدش ننگ

بر آشفت و تیز اندر آمد به جنگ

پ

کنون من گشایم چنین موی و روی

سپاه تو گردد پر از گفت‌وگوی

۱۲. مفهوم کنایی ابیات زیر را بنویسید.

الف

چو سهراب شیراوژن او را بدید

بخندید و لب را به دندان گزید

ب

کمان را به زه کرد و بگشاد بر

نُبد مرغ را پیش تیرش گذر

پ

نیامد به دامن به‌سان تو گور

ز چنگم رهایی نیابی مشور

ت

عنان را بیچید گردآفرید

سمند سرافراز بر دژ کشید

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۳. در بیت «یکی تیر زد بر بر اسب او / که اسب اندر آمد ز بالا به روی» ویژگی قهرمانی حماسه مشهود است یا ملی؟

۱۴. در بیت «که هم رزم جستی هم افسون و رنگ / نیامد ز کار تو بر دوده ننگ»

الف

منظور از «رنگ» در مصراع اول چیست؟

ب

مفهوم مصراع دوم را بنویسید.

۱۵. ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.

الف

چنان ننگش آمد ز کار هجیر

که شد لاله رنگش به کردار قیر

ب

فروید آمد از دژ به کردار شیر

کمر بر میان، بادپایی به زیر

پ

چو سهراب شیراوژن، او را بدید

بخندید و لب را به دندان گزید

ت

کمان را به زه کرد و بگشاد بر

نبد مرغ را پیش تیرش گذر

ث

بزد بر کمر بند گرد آفرید

ز ره بر برش، یک به یک، بردید

ج

بدانست کاویخت گرد آفرید

مر آن را جز از چاره، درمان ندید

ح

عنان را بیچید گرد آفرید

سمند سرافراز بر دژ کشید

خ

در دژ بیستند و غمگین شدند

پر از غم دل و دیده خونین شدند

د

که هم رزم جستی، هم افسون و رنگ

نیامد ز کار تو بر دوده ننگ

ذ

نباشی بس ایمن به بازوی خویش

خورد گاو نادان، ز پهلوی خویش

ز

ز فتراک بگشود پیچان کمند

بینداخت و آمد میانش به بند

۱۶

با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«تو را بهتر آید که فرمان کنی

رخ نامور، سوی توران کنی

نباشی بس ایمن به بازوی خویش

خورد گاو نادان، ز پهلوی خویش»

الف

منظور از «تو» کیست؟

ب

ضرب‌المثل بیت دوم چه مفهومی دارد؟

پ

یک معادل برای ضرب‌المثل به کار رفته در بیت دوم بنویسید.

ت

کدام واژه در مفهوم مجازی «زور و قدرت» به کار رفته است؟

ث

خوردن در مصراع چهارم چه معنایی دارد؟

۱۷

معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

به آورد با او بسنده نبود.

تاریخ ادبیات

۱۸ شخصیت «گرد آفرید» را در شاهنامه فردوسی در چند سطر به اختصار تشریح کنید.

شعر خوانی: دلیران و مردان ایران

زمین

.....

۱۹. مصراع دوم بیت زیر را کامل کنید.

دگر ره چنان شد هنر آشکار

۲۰. «مصراع دوم» بیت‌های زیر را بنویسید.

..... جان‌پرور تابناک

از این خطّه نغزِ پدرام پاک

..... هم او مر شما را

شما را چو باور به یزدان بود

..... متحیرم چه نامم

نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت

پاسخنامه تشریحی

۱ الف تدبیر

(ب) چاره

۲ (ب) یا گبر، ترگ، خود

۳

الف شیروازن: شیرافکن، بسیار دلاور و قدرتمند (کنایه)

ب

بردمید: خروشید، برخاست

پ

افسر: تاج، دیهیم، کلاه پادشاهی

ت

سمند: اسبی که رنگش مایل به زردی باشد، زرده، اسب

ث

هژیر: خوب، پسندیده؛ چابک، چالاک

ج

فتراک: ترک‌بند، تسمه و دوالی که از عقب زین اسب می‌آویزند و با آن چیزی را به ترک می‌بندند

سالار: سردار، سپهسالار، آنکه دارای شغلی بزرگ و منصبی رفیع باشد، حاکم

ح

وِیله: صدا، آواز، ناله

خ

آورد: جنگ، نبرد، کارزار

د

باره: دیوار قلعه، حصار

ذ

دوده: دودمان، خاندان، طایفه

۴

حجیر ← هجیر / مایع ← مایه / بدخواهان ← بدخواهان / شکرگذار ← شکر گزار

۵

الف

نامدار: مسند

ب

کجا

۶

الف

پیل ← فیل

ب

پولاد ← فولاد

پ

سپید ← سفید

۷

الف

گردآفرید: نهاد

ب

نیزه: مضاف‌الیه - عنان: مفعول

پ

عنان: مفعول - اژدها: متمم

۸

«چو» در بیت سؤال و گزینه «الف» حرف پیوند وابسته‌ساز و به معنی «هنگامی که» است.

در هر دو مصراع بیت «ب» حرف اضافه و به معنای «مثل و مانند» است.

(صفحه ۱۰۴ و ۱۰۵ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گزینه «الف»، (۲۵، نمره)

۹

الف

«ش»: متمم است. (برای او شگفت آمد).

ب

«بهتر»: مسند است. (برای تو بهتر است).

پ

«تیز»: قید است.

۱۰

الف

تاریک شدن جهان از شدت خشم: اغراق

ب

«بازو، مجاز از قدرت و زور

۱۱

الف

«گرد» و «کرد»: جناس

ب

«ننگ» و «جنگ»: جناس

پ

«موی» و «روی»: جناس

۱۲

الف

«لب به دندان گزیدن»: کنایه از تعجب کردن

ب

«بُند مرغ را پیش تیرش گذر»: کنایه از مهارت در تیراندازی

پ

«به دام افتادن»: کنایه از گرفتار شدن

«از چنگ رها شدن»: کنایه از آزاد شدن

ت

«عنان را پیچیدن»: کنایه از تغییر مسیر دادن

۱۳

زمینه قهرمانی

۱۴

الف

تدبیر، حيله يا فريب

ب

کار تو باعث ننگ خانواده (خاندان) نشد.

۱۵

الف

[گرد آفرید] آن چنان از کار هجیر (شکست و اسارت) شرمزده شد، که از خشم، رنگ سرخ و لاله‌گونش مانند قیر، سیاه شد.

ب

[گرد آفرید] مانند شیر، با شجاعت از قلعه پایین آمد، در حالی که کمر بند به کمر بسته بود و اسب تیزرویی را سوار شده بود.

پ

وقتی که سهراب شیرافکن او را دید، به نشانه تمسخر و خشم خندید و لبش را به دندان گرفت و تعجب کرد.

ت

[گرد آفرید] کمان را آماده کرد و خودش را آماده تیراندازی کرد. [مهارت او در تیراندازی چنان بود] که حتی پرنده نمی‌توانست از پیش تیر او سالم عبور کند.

ث

[سهراب] با نیزه ضربه‌ای بر کمر بند گرد آفرید زد که [بندهای] زره در بدن او یکی پس از دیگری از هم جدا شد.

ج

گرد آفرید فهمید که گرفتار شده است، او چاره کار را تنها در استفاده از نیرنگ دید.

ح

گرد آفرید اسب ارزشمند خود را برگرداند و به داخل قلعه برد.

خ

در قلعه را بستند و اندوهگین شدند و با دلی غمگین به شدت گریه کردند.

د

که هم جنگیدی و هم چاره‌سازی و نیرنگ کردی تا اینکه از کار تو ننگ و عاری بر خاندان نیامد.

ذ

[بهتر است] به زور بازویت تکیه نکنی و به آن اعتماد نکنی و مانند آن گاو نادان نباشی که از طرف خودش آسیب می‌بیند.

۱۶

سهراب کمند پیچانی را از ترک‌بندش باز کرد و انداخت و کمر گرد آفرید به کمند افتاد.

الف سهراب

ب آسیب دیدن از سمت خود و داشته‌های خود

پ «دشمن طاووس آمد پَر او، و «از ماست که بر ماست»

ت بازو مجاز از زور و قدرت

ث خوردن: آسیب دیدن

۱۷

الف در جنگ حریف سهراب نبود. / زورش به سهراب نمی‌رسید.

۱۸ گردآفرید، پهلوان شیرزن حماسه ملی ایران، دختر گزدهم است. با اینکه در داستان رستم و سهراب شاهنامه حضوری کوتاه دارد، بسیار برجسته و یکی از گیراترین زنان شاهنامه است.

(صفحه ۱۰۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

گردآفرید، پهلوان شیرزن حماسه ملی ایران، دختر گزدهم است. با اینکه در داستان رستم و سهراب شاهنامه حضوری کوتاه دارد، بسیار برجسته و یکی از گیراترین زنان شاهنامه است. (

۲۵، نمره)

۱۹ کزان خیره شد دیده روزگار

۲۰

الف و زین خاک

ب نگهبان بود

پ شه ملک لافتی را

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۴

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱..... واژگان
- ۱..... دستور زبان
- ۲..... آرایه‌های ادبی
- ۲..... قرابت معنایی
- ۳..... معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۴..... تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

در نوای طوطیان حاذق بُدی

۲. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

از سوی خانه پیامد خواجه‌اش

بر دکان بنشست فارغ، خواجه‌وش

ب

دید پُر روغن دکان و جامه چرب

بر سرش زد، گشت طوطی کل ز ضرب

پ

روزک چندی سخن کوتاه کرد

مرد بقال از ندامت آه کرد

ت

جولقی‌ای سر برهنه می‌گذشت

با سر بی‌مو چو پُشت طاس و طشت

ث

جمله عالم زین سبب گمراه شد

کم کسی ز ابدال حق، آگاه شد

ج

هر دو گون آهو گیا خوردند و آب

زین یکی سرگین شد و زان، مشک ناب

صد هزاران این چنین اشباه بین

فرقشان هفتاد ساله راه بین

ح

بر سبیل تلطف جوابش باز داد و آن شخص مسلم نداشت.

خ

آغاز عربده و سفاهت نهاد.

د

گفت: «ای روح‌الله، چرا زبون این ناکس شده‌ای؟»

۳. املاي کدام واژه‌ها با توجه به معنای آنها نادرست است؟ درست آنها را بنویسید.

خذلان: خواری / صخره: ریشخند / مضرت: زیان / نسیان: فراموشی

ضجر: آزار / بحران: آشفته‌گی / وقاها: بی‌شرمی / سفاهت: نادانی

دستور زبان

۴. درباره کاربرد و نوع کلمه «را» در هر یک از موارد زیر توضیح دهید.

الف

کار پاکان را قیاس از خود مگیر

ب

می‌نمود آن مرغ را هر گون شگفت

تا که باشد کاندرا آید او به گفت

به دو چشم خون فشانم هله‌ای نسیم رحمت

که ز کوی او غباری به من آر توتیا را

۵ آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

از سوی خانه بیامد خواجه‌اش

بر دکان بنشست فارغ خواجه‌وش (استعاره / تشبیه)

۶ مفهوم کنایی عبارت ستون اول با کدام یک از مفاهیم ستون دوم همخوانی دارد؟ (یک مفهوم اضافی است).

ستون اول

ستون دوم

• (الف) لطیفه‌گویی و خوش‌زبانی	• (۱) شکسته شدن دست
• (ب) ناتوان شدن و انجام ندادن کاری	• (۲) سخن کوتاه کردن
• (پ) اندوهگین بودن	• (۳) ریش برکندن
• (ت) ساکت بودن	• (۴) نکته گفتن
• (ث) نابود شدن	

۷ آرایه مناسب هر بیت را از ستون سمت چپ انتخاب کنید.

(الف) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع	این گرگی شبان شما نیز بگذرد	(۱) ایهام تناسب
(ب) صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی	ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد	(۲) جناس
(ج) دید پر روغن دکان و جامه چرب	بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب	(۳) مجاز
(د) برو ای گدای مسکین در خانه علی زن	که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را	(۴) استعاره
		(۵) اغراق

۸ آرایه‌های هر بیت را بنویسید.

الف

ریش برمی‌کند و می‌گفت: ای دریغ

کافتاب نعمتم شد زیر میغ

ب

هر دو گون آهو گیا خوردند و آب

زین یکی سرگین شد و زان، مشک ناب

۹ رابطه دو بیت زیر را با درس «طوطی و بقال» بنویسید.

و آن یکی شیر است اندر بادیه	و آن یکی شیر است اندر بادیه
و آن دگر شیر است کادم، می‌خورد	و آن یکی شیر است کادم می‌خورد

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۰ مفهوم مناسب هر گزینه را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد در ستون سمت چپ اضافه است.)

الف) صد هزاران این چنین شباه بین	فرقشان هفتادساله راه بین	۱) مجال ندادن به ظالم
ب) سر گرگ باید هم اول برید	نه چون گوسفندان مردم درید	۲) هرکسی محرم اسرار عشق نیست
ج) تعلیم ز آره گیر در امر معاش	نیمی سوی خود می کش و نیمی می پاش	۳) دعوت به بخشندگی
د) حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست	که آشنا سخن آشنا نگه دارد	۴) سرزنش ظاهربینی
		۵) وفاداری به معشوق

۱۱ با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید.

«جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق، آگاه شد»

الف) منظور از «ابدال» چه کسانی است؟

ب) از دیدگاه شاعر، علت گمراهی جمله عالم چیست؟

۱۲ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) نکته گفتی با همه سوداگران

۱۳ ابیات زیر را به نثر روان برگردانید.

الف)

در دکان بودی نگهبان دکان نکته گفتی با همه سوداگران

ب)

دید پر روغن دکان و جامه چرب بر سرش زد، گشت طوطی کل ز ضرب

پ)

کار پاکان را قیاس از خود مگیر گر چه ماند در نبشتن شیر و شیر

ت)

روزی حضرت عیسی روح الله می گذشت. ابلهی با وی دچار شد.

ث)

بر سبیل تلطف جوابش باز داد و آن شخص مسلم نداشت و آغاز عربده و سفاهت نهاد.

ج)

گفت: «ای روح الله، چرا زبون این ناکس شده ای و هر چند او قهر می کند، تو لطف می فرمایی.»

عیسی گفت: «ای رفیق، کَلْبِ اِنَّاءٍ یَتَرَشَّحُ بِمَا فِیْهِ، از کوزه همان برون تراود که در اوست.»

۱۴ بیت های زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید.

از قیاسش خنده آمد خلق را کاو چو خود پنداشت صاحب دل را

کار پاکان را قیاس از خود مگیر گرچه ماند در نوشتن شیر و شیر

جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد

هر دو گون زنبور خوردند از محل لیک شد ز آن نیش و زین دیگر غسل

صد هزاران این چنین شباه بین فرقشان هفتاد ساله راه بین

چون بسی ابلیس آدم روی هست پس به هر دستی نشاید داد دست

الف)

مفهوم کلی بیت دوم را بنویسید.

ب)

مفهوم کلی بیت پنجم چیست؟

پ «ابلیس آدم‌روی» یعنی چه؟

ت ارتباط آخرین بیت را با داستان «طوطی و بقال» بنویسید.

ث چرا قیاس طوطی خنده‌آور بود؟

۱۵ جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف داستان «طوطی و بقال» از دفتر مثنوی معنوی اثر انتخاب شده است.

ب «اخلاق محسنی» اثر است.

پ ادبیات همه آثار روایی را در بر می‌گیرد.

پاسخنامه تشریحی

۱
الف

ماهر، چیره دست

۲
الف

خواجه‌وش: کدخدامنش

ب
ب

کل: مخفف کچل

پ
پ

ندامت: پشیمانی، تأسف

ت
ت

جولقی: پشمینه پوش، درویش

ث
ث

ابدال: ج بَدیل و بَدَل، مردان کامل

ج
ج

سرگین: فضلۀ برخی چهارپایان، مانند اسب و ...

اشباه: ج شَبَّه و شَبَّه، مانندها، همانندان

ح
ح

تلطف: مهربانی، اظهار لطف و مهربانی کردن، نرمی کردن

خ
خ

سفاهت: بی خردی، کم عقلی، نادانی

د
د

زبون: خوار، ناتوان

۳
الف

سخره

وقاحت

زجر

۴
الف

«رای مفعولی

ب
ب

«رای متممی (حرف اضافه)

پ
پ

«رای متممی (حرف اضافه)

۵
الف

تشبیه: خواجه‌وش

۶
الف

(۱) شکسته شدن دست ← (ب) ناتوان شدن و انجام ندادن کاری

(۲) سخن کوتاه کردن ← (ت) ساکت بودن

(۳) ریش برکندن ← (پ) اندوهگین بودن

(۴) نکته گفتن ← (الف) لطیفه گویی و خوش‌زبانی

۷
الف

(الف) استعاره: واژه‌های «رَمه و چوپان» استعاره هستند. (رَمه: تودۀ مردم - چوپان: کارگزار ستمگر) (۴) (صفحه ۴۱ کتاب درسی)

(ب) واژه «روی» ایهام تناسب دارد: (۱) به‌خاطر (از سر) (معنای پذیرفته‌شده) (۲) به تناسب با «سر» در معنای «چهره» و غیر کاربردی است. (۱) (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

(ج) جناس: چرب و ضرب (۲) (صفحه ۱۱۵ کتاب درسی)

(د) مجاز: «نگین» مجاز از انگشتر (۳) (صفحه ۴۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) ۴ یا استعاره (ب) ۱ یا ایهام تناسب (ج) ۲ یا جناس (د) ۳ یا مجاز

(هر مورد ۲۵ رَمه نمره)

۸
الف

ریش برکندن کنایه از شدت زیاد ناراحتی - زیر ابر رفتن آفتاب، نعمت کنایه از از دست دادن نعمت که همان سخن‌گویی طوطی است. / مراعات نظیر: آفتاب، میغ / تشبیه: آفتاب

نعمت؛ نعمت مانند آفتاب / آفتاب نعمت استعاره از سخن گفتن طوطی

ب مراعات نظیر: گیا، آب - آهو، سرگین، مشک / جناس ناهمسان: آب، ناب / واج آرایي تکرار واج «ن»

۹ در این دو بیت نیز همچون درس طوطی و بقال به این نکته اشاره شده است که هنگام مشاهده پدیده‌های مشابه و مثل هم، شتاب زده قضاوت نکنیم و توجه داشته باشیم که موارد بسیار زیادی وجود دارد که در عین شباهت، تفاوت‌های زیادی با هم دارند.

۱۰ الف ← سرزنش ظاهرینی (۴) (صفحه ۱۱۶ کتاب درسی)

ب ← مجال ندادن به ظالم (۱) (صفحه ۱۰۳ کتاب درسی)

ج ← دعوت به بخشندگی (۳) (صفحه ۵۰ کتاب درسی)

د ← هرکسی محرم اسرار عشق نیست (۲) (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) ۴ یا سرزنش ظاهرینی (ب) ۱ یا مجال ندادن به ظالم (ج) ۳ یا دعوت به بخشندگی (د) ۲ یا هرکسی محرم اسرار عشق نیست (هر مورد ۲۵/۰ نمره)

۱۱ الف) اوتاد الله، مردان نیک خداوند، مردان کامل

(ب) مقایسه نابجای خود با ابدال حق.

(صفحه ۱۱۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) اوتاد الله، مردان نیک خداوند یا مردان کامل

(ب) مقایسه نابجای خود با ابدال حق

(هر مورد ۲۵/۰ نمره)

۱۲

الف

با مشتریان و تاجران شوخی می‌کرد (سخنان لطیف می‌گفت).

۱۳

الف

[این طوطی] در حقیقت نگهبان دکان بود و با همه بازرگانان شوخی می‌کرد.

ب

[مرد بقال] دید که دکان پر از روغن است و پارچه‌ها چرب شده‌اند. پس خشمگین شد و چنان بر سر طوطی زد که از شدت آن، طوطی کچل [و لال] شد.

پ

کار و عمل اولیاء الله (مردان کامل) را با کار خودت مقایسه نکن؛ اگرچه کلمه شیر درنده با شیر خوردنی، ظاهراً یکسان نوشته می‌شود.

ت

روزی حضرت عیسی (ع) از جایی رد می‌شد نادانی با او روبه‌رو شد.

ث

از راه مهربانی جوابش را داد و آن شخص نادان قانع نشد و شروع به فریاد و نادانی کردن نمود.

ج

گفت: «ای عیسی (ع)، چرا در مقابل این نامرد خوار شده‌ای و هر چقدر او غضب می‌کند، تو لطف و مهربانی می‌کنی؟»

عیسی (ع) گفت: «ای دوست، هر ظرفی چیزی را که در آن است بیرون می‌دهد، از کوزه همان بیرون می‌ریزد که در آن است.»

۱۴

الف

مقایسه براساس ظاهر درست نیست؛ پس علاوه بر ظاهر به باطن هم توجه کنید، زیرا خیلی چیزهای به ظاهر مشابه، با هم متفاوت هستند.

ب

شباهت‌های ظاهری هر کس یا هر چیز دلیل بر یکسانی آنها نیست. پس علاوه بر ظاهر به باطن هم توجه کنید.

پ

افرادی که ظاهر شبیه انسان دارند اما باطنشان همانند شیطان است.

ت

در بیت آخر این شعر، مولوی به انسان‌ها هشدار می‌دهد که نسبت به باطن افراد بی تفاوت نباشید و فریب ظاهر آنها را نخورید و علاوه بر ظاهر، به باطن آنها نیز توجه کنید.

ث

زیرا مقایسه طوطی نابجا بود و طوطی، آن شخص درویش و مرد حق را مانند خود تصور کرده بود.

۱۵

الف

اوّل - مولوی

ب

حسین واعظ کاشفی

داستانى

پ

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۶

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۳ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف درست و حسابی نمی‌دید و ملتفت نمی‌شد.

ب باری، خسرو انشای خود را چنین آغاز کرد.

پ با خوش رویی و در عین حجب و فروتنی آن را گرفت.

ت لاجرم سپر بینداخت.

ث بر حریف مغلوب که تسلیم اختیار کرده، مخذول و نالان استرحام می‌کرد، رحم نیاورد.

ج پشم سر قلم را با وقار و طمأنینه تمام پاک کرد.

خروس غالب چه بدسگالی به تو کرده بود که سر از تنش جدا کردی؟

ح مگر در ریاضی که «گمیتش لنگ بود».

خ یک روز خسرو زنگ قرآن، در «شهناز» شوری به پا کرده بود.

د خسرو این بیت سعدی را با آواز خوش، شش دانگ خواند.

ذ «حسودان تنگ نظر و عنودان بدگهر» وی را به می و معشوق و لهو و لعب کشیدند.

ر «فی الجمله نماند از معاصی مُنکری که نکرد و مسکری که نخورد».

ز از چهرهٔ تکیده‌اش بدبختی و سیه‌روزی می‌بارید.

ژ خسرو در گوشه‌ای، زیر پلاسی مُندرس، بی سروصدا، جان سپرد.

س مخذول و نالان استرحام می‌کرد.

ش گفت: طُرفه مردمان‌اند مردمان این دیار، جلاجل بر گردن خر بندند و او بر دنبِ خر بسته است.

ص پس آن مرد، جامه و دستار برکشید و بدان چاه فرو شد.

۲. در گروه کلمات زیر، چهار واژهٔ نادرست املائی بیابید و شکل درست آنها را بنویسید.

استعداد و قریحه، تقریض و مطلب ستایش‌آمیز، اشباح و همانندها، فرقت و وصلت، وقاحت و بی‌شرمی، معلوف و خوگرفته، اوان و هنگام، اندوه و ترب

دستور زبان

۳. با توجه به متن‌های داده شده به سؤالات پاسخ دهید.

«کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید قضا همی‌بردش تا به سوی دانه و دام»

«بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان؛ در بهشت از هزار گونه نعمت است و در قرآن هزار گونه حکمت است.»

الف کدام کلمه هم‌آوا دارد؟

ب یک کلمه دو تلفظی مشخص کنید.

۴ نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

الف در آن زمان، گلستان سعدی را از بر می‌کردیم.

ب اصلاً به چه حق، خروس‌های مردم را سر بریدی؟

پ با این حال، شاگرد ممتازی بود.

۵ کاربرد هر یک از آرایه‌های ادبی «تضمین، مراعات نظیر، اغراق» به ترتیب، در کدام بیت‌ها مشهود است؟

الف) سپهد عنان اژدها را سپرد به خشم از جهان روشنایی ببرد

ب) زینهار از قرین بد؛ زنهار! و قنا رَبتنا عذاب النار

پ) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

۶ در هر بیت قسمت مشخص شده چه آرایه‌ای دارد؟

الف با صدای گرم و رسا اجرا می‌کرد.

ب لاجرم سپر بینداخت و از میدان بگریخت.

مخور طعمه جز خسروانی خورش که جان یابدت زان خورش پرورش

ت شیرۀ تریاک، آن شیر بی‌باک را چون اسکلتي وحشتناک ساخته بود.

۷ با توجه به بیت «زینهار از قرین بد زنهار / و قنا ربنا عذاب النار» به دو پرسش زیر پاسخ دهید.

الف در کدام یک از دو عبارت زیر این آرایه وجود دارد؟

یک) و به میرزا عباس عتاب کرد که «این تلاوت قرآن نیست، آواز خوانی است!»

دو) با صدای بلند می‌گفت: «الها! صد هزار مرتبه شکر»، که «شکر نعمت، نعمت افزون کند»

۸ در عبارت زیر، کاربرد کدام آرایه‌های ادبی مشهود است؟ (ذکر دو نمونه کافی است)

«دفترچه من یا مصطفی را - که در دو طرف او روی نیمکت نشسته بودیم - برمی‌داشت و صفحه سفیدی را باز می‌کرد و ارتجالاً انشایی می‌ساخت و با صدای گرم و رسا به اصطلاح امروزی‌ها اجرا می‌کرد و یک نمره بیست با مبلغی آفرین و احسنت تحویل می‌گرفت و مثل شاخ شمشاد می‌آمد و سر جای خود می‌نشست.»

۹ آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف با صدایی که گویی از ته چاه درمی‌آمد گفت: «داد زن؛ من گوش استماع ندارم لَمَنْ تَقُول» (تضمین / تلمیح)

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۰ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

(الف) تویی خَلّاق هر دانا و نادان (۲۵/۰ نمره)

(ب) خرگوش را چابک می‌بست. (۲۵/۰ نمره)

(ج) هرگز کید کایدان با خواست خداوند غیب‌دان برابر نیاید. (۵/۰ نمره)

(د) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد (۵/۰ نمره)

(ه) جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من (۵/۰ نمره)

(و) خروشید کای مرد رزم‌آزمای هم‌آوردت آمد مشو باز جای (۵/۰ نمره)

(ز) ریش برمی‌کند و می‌گفت: ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ (۷۵/۰ نمره)

(ح) فی‌الجملة نماند از معاصی منکری که نکرد و مسکری که نخورد. (۷۵/۰ نمره)

۱۱ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

ولی چه سود که «حسودان تنگ‌نظر و عنودان بدگهر وی را به لهو و لعب کشیدند»

۱۲

مفهوم مناسب هر گزینه را از ستون سمت چپ انتخاب کنید. (یک مورد اضافه است)

الف) هر آن‌که گردش گیتی به کین او برخاست / به غیر مصلحتش رهبری کند ایام	۱. متغیر بودن ایام
ب) سر گرگ باید هم اول برید / نه چون گوسفندان مردم درید	۲. شومی سرنوشت
ج) دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار و دگر گه خزان شود	۳. مجال ندادن به ظالم
د) اگر غم و شادیت بود به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد.	۴. ظلم‌پذیری
	۵. هم‌نشین مهربان و دلسوز

۱۳ در عبارت زیر کدام شیوه طنزنویسی به کار رفته است؟

یکی از خروسان ضربتی سخت بر دیده حریف نواخت به صدمتی که «جهان تیره شد پیش آن نامدار».

۱۴

مفاهیم «اعتقاد به سرنوشت، یگانه‌پرستی، تواضع» به ترتیب، در کدام بیت‌ها آمده است؟

الف) جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من

ب) کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید قضا همی بَرَدَش تا به‌سوی دانه و دام

پ) بلندی از آن یافت کاو پست شد در نیستی کوفت تا هست شد

تاریخ ادبیات

۱۵ نویسنده آثار زیر را نام ببرید.

الف

داستان «خسرو»

ب

جوامع الحکایات و لوامع الروایات

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

ملفت شدن: آگاه شدن، متوجه شدن

ب

باری: القصه، به هر حال، خلاصه

پ

حجب: شرم و حیا

ت

لاجرم: ناگزیر، ناچار

ث

مخذول: خوار، زیون گردیده

ج

طمأنینه: آرامش، سکون و قرار

بدسگال: بداندیش، بدخواه، دشمن

ح

کُمیت: اسب سرخ مایل به سیاه

خ

شهناز: یکی از آهنگ‌های موسیقی ایرانی، گوشه‌ای در دستگاه شور

د

دانگ: بخش، یک‌ششم چیزی

ذ

عنودان: ستیزه‌کاران، دشمنان و بدخواهان

ر

معاصی: گناهان / منکر: زشت، ناپسند

ز

تکیده: لاغر و باریک‌اندام

ژ

مُندرس: کهنه، فرسوده

س

استرحام: رحم خواستن، طلب رحم کردن

ش

طُرفه: شگفت‌آور، عجیب

ص

دستار: پارچه‌ای که به دور سر بپیچند، سربند و عمامه

۲

تقریض ← اشباح

معلوف ← مألوف

ترب ← طرب

۳

الف

قضا: غذا و غذا

ب

جاودان

۴

الف

گلستان: مفعول

ب

اصلاً: قید

پ

شاگرد: مسند

۵

الف) اغراق

ب) تضمین

پ) مراعات نظیر

۶

الف

«صدای گرم»: حس آمیزی

ب

«سپر انداختن»: کنایه از تسلیم شدن

پ

«جان»: مجاز از وجود

ت

«شیر»: استعاره از خسرو

۷

الف

دو

۸

حس آمیزی، کنایه و تشبیه. ذکر دو مورد بسنده است.

۹

الف

تضمین

۱۰

(الف) تو آفریننده هر انسان دانا و نادان (همه انسان‌ها) هستی. (صفحه ۱۰ کتاب درسی)

(ب) خرگوش را زنده و زرنگ نقاشی می‌کرد. (صفحه ۶۶ کتاب درسی)

(ج) هیچ‌گاه مکر حيله گران نمی‌تواند با اراده خداوند غیب‌دان برابری کند. (صفحه ۵۴ کتاب درسی)

(د) اندوه، جغد شوم ویرانگری است که خانه خوشبختی شما را نیز نابود خواهد کرد. (صفحه ۴۱ کتاب درسی)

(ه) [ای دشمن!] تنها به یگانگی خداوند اعتقاد دارم (یکتاپرستم) حتی اگر به‌خاطر باورم ظالمانه مرا بکشی. (صفحه ۸۴ کتاب درسی)

(و) فریاد زد: ای مرد جنگ‌جو حریف تو آمد، فرار نکن (آماده جنگ باش). (صفحه ۹۹ کتاب درسی)

(ز) [مرد بقال] از شدت ناراحتی ریش و موی صورت خود را می‌کند و می‌گفت: افسوس که نعمتم از دست رفت. (صفحه ۱۱۵ کتاب درسی)

(ح) خلاصه از گناهان کار ناپسندی نبود که انجام نداده باشد و شرابی نبود که نخورده باشد (پیوسته در پی شراب‌خواری بود). (صفحه ۱۲۷ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) تو آفریننده هر انسان دانا و نادان (همه انسان‌ها) هستی (۲۵/۰ نمره).

ب) خرگوش را زنده و زرنگ نقاشی می‌کرد (۲۵/۰ نمره).

ج) هیچ‌گاه مکر حيله گران (۲۵/۰ نمره) نمی‌تواند با اراده خداوند غیب‌دان برابری کند (۲۵/۰ نمره).

د) اندوه، جغد شوم ویرانگری است (۲۵/۰ نمره) که خانه خوشبختی شما را نیز نابود خواهد کرد (۲۵/۰ نمره).

ه) [ای دشمن!] تنها به یگانگی خداوند اعتقاد دارم (یکتاپرستم) (۲۵/۰ نمره) حتی اگر به‌خاطر باورم ظالمانه مرا بکشی (۲۵/۰ نمره).

و) فریاد زد: ای مرد جنگ‌جو (۲۵/۰ نمره) حریف تو آمد، فرار نکن (آماده جنگ باش) (۲۵/۰ نمره).

ز) [مرد بقال] از شدت ناراحتی ریش و موی صورت خود را می‌کند (۲۵/۰ نمره) و می‌گفت: افسوس (۲۵/۰ نمره) که نعمتم از دست رفت (۲۵/۰ نمره).

ح) خلاصه از گناهان (۲۵/۰ نمره) کار ناپسندی نبود که انجام نداده باشد (۲۵/۰ نمره) و شرابی نبود که نخورده باشد (پیوسته در پی شراب‌خواری بود) (۲۵/۰ نمره).

۱۱

الف

اما چه فایده که حسودان بخیل / انسان‌های حسود و بی‌ظرفیت و دشمنان بدذات او را به فساد و تباهی (سرگرمی و بازی) کشانند.

۱۲

الف) ۲ یا شومی سرنوشت

ب) ۳ یا مجال ندادن به ظالم

ج) ۱ یا متغیر بودن ایام

د) ۵ یا هم‌نشین مهربان و دلسوز

۱۳

نقیضه‌پردازی یا تقلید از آثار ادبی

۱۴

الف) توحید و یگانه‌پرستی

ب) اعتقاد به تقدیر یا جبرگرایی

پ) تواضع

۱۵

الف

عبدالحسین وجدانی

ب

محمد عوفی

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۷

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۲ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱ معانی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

چون جذبه‌ای اسرار آمیز او را به سوی فردوسی می‌کشید.

ب

تیمور در اندیشه شد.

پ

با انقلاب آسمان برین پیوند خورده‌ای.

ت

جز تو کسی نمانده است / که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد

ث

از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.

۲

در گروه کلمات زیر، دو غلط املایی وجود دارد؛ آنها را بیابید و درست آنها را بنویسید.

«لگامی زرّین - شهر توس - قبر و آرامگاه - زائر نامدار - عنب و میوه - سغوط و ویرانی - عطر قنچه‌ها - انقلاب و شگفتی - مقاومت و پایداری - عاشورا و اشتیاق شهادت»

۳

املای درست واژه‌ها را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

روستایی که با (صدرش - سدرش) با سینه‌اش از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.

دستور زبان

۴

هر یک از واژگان زیر را با توجه به نقش میان کمانک در جمله به کار ببرید.

الف

فلسطین (مفعول)

ب

فلسطین (نهاد)

پ

فلسطین (مضاف‌الیه)

ت

مردم (نهاد)

ث

مردم (مضاف‌الیه)

ج

مردم (مفعول)

۵

نوع ترکیب (وصفی / اضافی) را مشخص کنید.

(ب) گروه کوهنوردان

الف) پلاسی مندرس

۶

نوع ترکیب (وصفی - اضافی) را مشخص کنید.

الف

گهر تابناک

ب

مجلس عارفان

آرایه‌های ادبی

۷ در هر یک از موارد زیر، کنایه‌ها را بیابید.

الف تیمور لنگ هرگاه بر مزار یکی از نیاکان خود یا شاعری بزرگ و دانشمندی نامدار می‌گذشت، سر فرود می‌آورد و مزار او را می‌بوسید.

ب تیمور، پس از آنکه شهر توس را گشود، فرمان داد که از کشتار مردم آن دست بردارند.

پ تیمور ناگهان بر خود لرزید و روی بگردانید.

۸ با توجه به قسمت‌های مشخص شده، «استعاره» را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران / ای مسافر دیرین بر روی خار و درد

۹ با توجه به سروده: «ای سرور باران‌ها و فصل‌ها / تو را عطری نامیدم که در غنچه‌ها خانه دارد» شاعر، «باران‌ها» و «فصل‌ها» را در کدام مفاهیم نمادین به کار برده است؟

۱۰ آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف ای سرزمینی کز خاکت / خوشه‌های گندم می‌روید / و پیامبران برمی‌خیزند. (نماد / جناس)

قربت معنایی

۱۱ کدام مصراع با قسمت مشخص شده در سروده زیر ارتباط معنایی دارد؟

«تو را سپیده دمی در انتظار زاده شدن و پیکری در اشتیاق شهادت نامیدم»

الف) بگذار بوسه زنیم بر شمشیری که در دستان توست

ج) ای سرخ گل که فداکاری پیشه کرده‌ای

ب) ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده‌اید

د) تو را آب‌ها و خوشه‌ها نامیدم.

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۲ عبارت‌های زیر را به نثر روان برگردانید.

الف تو را «جنوب» نامیدم / ای که ردای حسین را بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری / ای سرخ گل که فداکاری پیشه کردی.

ب تو را «جنوب» نامیدم / ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین / پیوند خورده‌ای.

پ تو را جنوب نامیدم / تو را آب‌ها و خوشه‌ها / و ستاره غروب نامیدم.

ت تو را جنوب نامیدم / ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران / ای مسافر دیرین بر روی خار و درد.

ث تو را «جنوب» نامیدم / ای چون ستاره فروزانی / ای چون شمشیر درخشان.

ج بگذار گرد و خاک قدم‌هایت را برگیریم.

تاریخ، روزی، روستای کوچکی را / از روستاهای جنوب به یاد خواهد آورد / که «معرکه» خوانده می‌شود.

ح سرورم! ای سرور آزادگان! در زمانه سقوط و ویرانی / جز تو، کسی نمانده است.

خ

سرورم! / جز تو، کسی نمانده است / که در زندگی ما نخل و عنب و تاکستان بکارد.

۱۳

«تیمور در اندیشه شد که پس از مرگ، مزار کشورگشایی چون او چگونه خواهد بود. پس، از راه قره‌قوم به سوی تاتار آنجا که نیای بزرگش، چنگیز، در معبدی آهنین آرمیده است - روی آورد. در برابر زائر نامدار که زانو بر زمین زده و سر فرود آورده بود، سنگ بزرگی را که بر گور فاتح چین نهاده بودند، برداشتند. ولی تیمور ناگهان برخود لرزید و روی بگردانید. «گور ستمگر غرق در خون بود.»

الف

در این قطعه «زائر نامدار» کیست؟

ب

منظور از «گور ستمگر» چیست؟

پ

«فاتح چین» چه کسی است؟

ت

دو جمله مشخص شده کنایه از چیست؟

۱۴

با توجه به عبارت «تاریخ روزی روستای کوچکی را / از روستاهای جنوب به یاد خواهد آورد / که «معرکه» خوانده می‌شود / روستایی که با «صدر» ش؛ با سینه‌اش / از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد»، از کجا می‌توان دریافت که منظور از «صدر» امام موسی صدر است؟

تاریخ ادبیات

۱۵

نام پدیدآورندگان کدام آثار در مقابل آن درست ذکر نشده است؟

الف) ارزیابی شتابزده: جمال صادقی

ب) اخلاق محسنی: حسین واعظ کاشفی

ج) من زنده‌ام: معصومه آباد

د) سمفونی پنجم جنوب: نزار قبانی

هـ) گوشواره عرش: مرتضی آوینی

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

جذب: کشش، میل

ب

در اندیشه شد: در فکر فرو رفت

پ

برین: بالاین، برتر

ت

عنب: انگور؛ تاکستان: باغ انگور

ث

شرافت: ارجمندی، باشرف بودن

۲

سقوط و ویرانی ← سقوط و ویرانی / عطر قنچه ها ← عطر غنچه ها

۳

الف

صدرش

۴

الف

فلسطین را پیروز میدان خواهند نمود.

ب

فلسطین سرانجام در جنگ با صهیونیسم پیروز می گردد.

پ

کشور فلسطین همیشه در فکر مقاومت و پیروزی است.

ت

مردم آهسته آهسته به خیابانها آمدند.

ث

دنیای مردم کشورم با همه جا تفاوت دارد.

ج

مردم را برای زندگی بهتر راهنمایی می کنیم.

۵

الف) ترکیب وصفی

ب) ترکیب اضافی

۶

الف

وصفی

ب

اضافی

۷

الف

سر فرود آوردن کنایه از احترام گذاشتن - بوسیدن مزار کنایه از محترم و مقدس شمردن

ب

دست برداشتن کنایه از ترک کردن / گشودن شهر کنایه از فتح کردن شهر

پ

بر خود لرزیدن کنایه از ترسیدن - روی بگردانید کنایه از منحرف شدن

۸

خار استعاره از رنج و سختی

۹

باران: نماد پاکی و طراوت و رویش / فصل: نماد دگرگونی و پویایی

۱۰

الف

نماد

۱۱

گزینۀ 'ج'

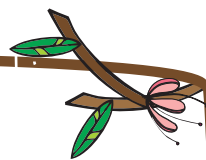
۱۲

الف

[خطاب به جنوب لبنان] نام تو را جنوب گذاشتم؛ ای سرزمینی که راه امام حسین (ع) را می روی و عشق امام حسین (ع) را که خورشید کربلا است در آغوش داری. ای سرزمین فداکاری که از خون شهیدان مانند گل سرخ هستی.

ب

نام تو را جنوب گذاشتم؛ ای سرزمینی که انقلاب تو در زمین با انقلاب آسمانی حضرت مهدی (عج) پیوند خورده است.

پ

[ای جنوب لبنان] نام تو را جنوب گذاشتم / تو که مانند آب‌ها پاک و خروشانی و با داشتن نسل مبارزان مانند خوشه‌ها پرباری / و در امیدبخشی مانند ستاره غروب.

ت

نام تو را جنوب گذاشتم / ای سرزمینی که در ماندگاری مانند سبزه‌ای هستی که از دفتر روزگار روییده‌ای / ای سرزمینی که همواره درد کشیده‌ای و مانند مسافری بودی که روی خار راه برود.

ث

نام تو را جنوب گذاشتم. / ای سرزمینی که مانند ستاره روشنی و در مبارزه مانند شمشیر درخشانی.

ج

بگذار گرد و خاکی را که از مبارزه در قدم‌های توست، پاک کنیم.

روستای کوچکی از روستاهای جنوب لبنان در تاریخ ماندگار خواهد شد / که نامش «معرکه» است.

ح

[ای مردم جنوب لبنان] ای سرور من! ای سرور من! و ای سرور آزادگان! در روزگار سقوط و ویران شدن شهرها / غیر از تو هیچ مردمی (کسی دیگری) مقاومت نکرده است.

خ

ای سرور من، / غیر از تو هیچ کسی نمانده است / تا برای زندگی ما باغ‌های خرما و انگور بکار و به زندگی ما برکت بدهد.

۱۳

الف

زائر نامدار، تیمور لنگ است.

ب

گور ستمگر: قبر چنگیز

پ

فاتح چین: چنگیز خان مغول

ت

بر خود لرزید کنایه از ترسید - روی برگردانید کنایه از نفرت و منصرف شدن است.

۱۴

روستای «معرکه» خاستگاه خاندان صدر است و شاعر به آن اشاره کرده است.

۱۵

(الف) یا ارزیابی شتابزده (جلال آل احمد)

(هـ) یا گوشواره عرش (علی موسوی گرمارودی)

مشاوره کنکور نوتروفیل

بیستوفیل فارسی درس ۱۸

دهم

سال دهم

فهرست

- ۱ واژگان
- ۱ دستور زبان
- ۲ آرایه‌های ادبی
- ۲ قرابت معنایی
- ۳ معنا و مفهوم ابیات و عبارات
- ۳ تاریخ ادبیات

واژگان

۱. معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف «مائده‌های زمینی و مائده‌های تازه، اثری از آندره ژید است.

ب تمامی مهرم را نثارش کنم.

پ اعمال وابسته به ماست؛ همچنان که روشنائی فسفر به فسفر.

ت الهی به حرمت آن نام که تو خوانی.

۲. در کدام گزینه، املاي همهٔ واژه‌ها به درستی آمده است؟

الف) غبطه، حضيض، صُخره ب) آخُرِه، مخمصه، تقریض پ) مقریان، وقاھت، مسخرگی ت) غایی، تزار، قِیاض

دستور زبان

۳. در جملهٔ «به شامگاه چنان بنگر که گویی روز بایستی در آن فرو میرد، جملهٔ پیرو را مشخص کنید.

۴. در بیت‌های زیر «منادا»ها را مشخص کنید.

الف

دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

ب

سعدیا مرد نکونام نمیرد هر گز مرده آن است که نامش به نکویی نبرند

پ

سعدی اگر عاشقی کنی و جوانی عشق محمد بس است و آل محمد

۵. در جمله‌های زیر، نقش نوشته شده در مقابل هر جمله را بیابید.

الف

ای کاش عظمت در نگاه تو باشد و نه در چیزی که به آن نگاه می‌کنی. (مضاف‌الیه)

ب

تا آنجا که ممکن است بار بشر را به دوش گرفتن. (مفعول)

پ

خدا در همه جا هست و نیافتنی است. (مسند)

۶. نقش ضمیرهای مشخص شده در بیت زیر، به ترتیب، کدام است؟

«مرا بار لطفش دو تا کرد پشت به شمشیر احسان و فضلِ بکشت»

الف) مضاف‌الیه، مضاف‌الیه، مفعول

ب) مفعول، مضاف‌الیه، مفعول

پ) مفعول، مضاف‌الیه، مضاف‌الیه

ت) مضاف‌الیه، متمم، مسند

آرایه‌های ادبی

۷ در جمله‌های زیر کدام کلمات آرایهٔ سجع را به وجود آورده‌اند؟
«الهی حجاب‌ها را از راه بردار و ما را به ما مگذار»

۸ آرایهٔ مناسب هر بیت یا عبارت را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) گلاب است گویی به جویش روان
همی شاد گردد ز بویش روان (جناس تام، تکرار)
ب) زینهار از قرین بد، زنه‌ار
وَقَنَا رَبَّنَا عَذَابَ النَّارِ (تلمیح، تضمین)
ج) من آزاده از خاک آزادگانم
گل صبر می‌پرورد دامن من (مجاز، ایهام)
د) بر کشت‌های ما جز باران رحمت خود مبار. به لطف، ما را دست گیر. (استعاره، سجع)

۹ در هر یک از موارد زیر دو آرایه مشخص کنید.

الف) سرچشمهٔ همهٔ دردسره‌ای تو، ای ناتانائیل، گوناگونی چیزهایی است که داری. حتی نمی‌دانی که از آن میان کدامین را دوست‌تر داری و این را در نمی‌یابی که یگانه‌داری آدمی، زندگی است.

ب) الهی در دل‌های ما جز تخم محبت مکار و بر جان‌های ما جز الطاف و مرحمت خود منگار و بر کشت‌های ما جز باران رحمت مبار.

۱۰ در عبارت‌های زیر، قسمت‌های مشخص‌شده چه آرایه‌ای دارند؟

الف) یک روز این فکر به سر تزار افتاد.

ب) در آستانهٔ در مثل مار چنبر زد.

پ) الهی، عاجز و سرگردانم، نه آنچه دارم دانم نه آنچه دانم دارم.

قربت معنایی

۱۱ مفهوم مناسب هر بیت را از ستون مقابل آن انتخاب کنید. (در ستون دوم یک مورد اضافی است.)

الف) بسوز ای دل که تا خامی نیاید بوی دل از تو / کجا دیدی که بی آتش، کسی را بوی عود آمد	(۱) شومی سرنوشت
ب) هر آن که گردش گیتی به کین او برخاست / به غیر مصلحتش رهبری کند ایام	(۲) سرزنش ظاهربینی
ج) چون بسی ابلیس آدم‌روی هست / پس به هر دستی نشاید داد دست	(۳) غافل نشدن از یاد خدا
د) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری	(۴) دعوت به عشق‌ورزی
	(۵) دعوت به بخشندگی

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۱۲ ✧ معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(الف) الهی، نه آنچه دانم، دارم. (۲۵/ه نمره)

(ب) پاس خود می‌دارم که مبادا مرا نیز بدزدند. (۲۵/ه نمره)

(ج) این را من از روی طبیعت کشیده‌ام. (۲۵/ه نمره)

(د) تا با خاک انس نگیری، راهی به مراتب قرب نداری. (۵/ه نمره)

(ه) خروشید: کای مرد رزم‌آزمای هم‌آوردت آمد مشو باز جای (۵/ه نمره)

(و) نیامد به دامنم به سان تو گور ز چنگم رهایی نیابی، مشور (۷۵/ه نمره)

(ز) ریش برمی‌کند و می‌گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ (۷۵/ه نمره)

(ح) مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من (۷۵/ه نمره)

۱۳ ✧ نویسنده در عبارت «برای من خواندن اینکه شن‌های ساحل نرم است، بس نیست؛ می‌خواهم پاهای برهنه‌ام آن را حس کنند. به چشم من

هر شناختی که مبتنی بر احساس نباشد بیهوده است»، بر چه چیزی تأکید دارد؟

۱۴ ✧ معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(الف) ناتانائیل، تمایزی میان خدا و خوشبختی قائل مشو و همه خوشبختی خود را در همین دم قرار ده.

تاریخ ادبیات

۱۵ ✧ درس عظمت نگاه از کتاب «مآئده‌های زمینی و مآئده‌های تازه» اثر انتخاب شده است.

پاسخنامه تشریحی

۱

الف

مائده: نعمت، طعام

ب

نثار: پیشکش کردن، افشاندن

پ

فسفر: عنصر شیمیایی با رنگ زرد روشن که در مجاورت هوا مشتعل می گردد.

ت

حرمت: آبرو، ارجمندی، احترام

۲

ب

گزینۀ «ت»: غایی، تزار، فیاض

۳

ب

«که گویی روز بایستی در آن فرو میرد، یا «گویی روز بایستی در آن فرو میرد»

۴

الف

دل

ب

سعدی

پ

سعدی

۵

الف

«تو»، مضاف‌الیه است.

ب

«بار»، مفعول و «بشر» مضاف‌الیه آن است.

پ

«نایافتنی»، مسند است.

۶

ب

گزینۀ «الف»: مضاف‌الیه، مضاف‌الیه، مفعول

۷

ب

بردار و مگذار

۸

الف

الف) جناس تام: روان: جاری / روان: روح و جان (صفحه ۱۱۸ کتاب درسی)

ب

ب) تضمین: و قنارینا عذاب النار (تضمین آیه قرآن) (صفحه ۱۲۹ کتاب درسی)

ج

ج) مجاز: «خاک» مجاز از کشور / «دامن» مجاز از وجود (صفحه ۸۴ کتاب درسی)

د

د) استعاره: «کشت» استعاره از اعمال و رفتار (صفحه ۱۵۱ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف

اضافۀ استعاری: سرچشمۀ دردسر / تشبیه: زندگی مانند دارایی

ب

تخم محبت و باران رحمت: اضافه تشبیهی / کشت‌ها استعاره از اعمال

۱۰

الف

«سر»: مجاز از ذهن

ب

«مثل مار»: تشبیه

پ

سجع

۱۱

الف

الف) ۴: دعوت به عشق‌ورزی (صفحه ۱۴۵ کتاب درسی)

ج

ج) ۲: سرزنش ظاهری (صفحه ۱۱۶ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) ۴

ب) ۱

ج) ۲

د) ۳

(هر مورد ۰٫۲۵ نمره)

۱۲ الف) خدایا، آنچه را که فکر می‌کنم دارم، درحقیقت ندارم. (صفحه ۱۵۱ کتاب درسی)

ب) مواظب خودم هستم که مرا نیز نذرند. (صفحه ۱۳۱ کتاب درسی)

ج) من این [نقاشی] را از روی عادت کشیده‌ام. (صفحه ۱۲۵ کتاب درسی)

د) تا فروتن نباشی و اظهار بندگی نکنی، به مرتبه نزدیکی به خداوند راه نداری. (صفحه ۸۰ کتاب درسی)

ه) فریاد زد: ای مرد جنگجو حریف تو آمد، فرار نکن. (صفحه ۹۹ کتاب درسی)

و) [سهراب به گردآفرید گفت:] شکاری مانند تو نصیب من نشده است، از دست من رهایی نخواهی یافت تلاش و تقلا نکن. (صفحه ۱۰۶ کتاب درسی)

ز) [مرد بقال از شدت ناراحتی] ریش‌های خود را می‌کند و می‌گفت: ای افسوس، طوطی که همانند آفتاب برای من مایه رونق بازار می‌شد، زیر ابر پنهان شد. (صفحه ۱۱۵ کتاب درسی)

ح) [ای دشمن] تصور نکن که شعله عشق به وطن از قلبم برود، پس از مرگم از قبر من محبت و عشق به وطن شعله‌ور می‌شود. (صفحه ۸۴ کتاب درسی)

راهنمای تصحیح:

الف) خدایا، آنچه را که فکر می‌کنم دارم، درحقیقت ندارم. (۲۵/نمره)

ب) مواظب خودم هستم که مرا نیز نذرند. (۲۵/نمره)

ج) من این [نقاشی] را از روی عادت کشیده‌ام. (۲۵/نمره)

د) تا فروتن نباشی و اظهار بندگی نکنی (۲۵/نمره) به مرتبه نزدیکی به خداوند راه نداری. (۲۵/نمره)

ه) فریاد زد: ای مرد جنگجو (۲۵/نمره) حریف تو آمد، فرار نکن. (۲۵/نمره)

و) [سهراب به گردآفرید گفت:] شکاری مانند تو نصیب من نشده است (۲۵/نمره) از دست من رهایی نخواهی یافت (۲۵/نمره) تلاش و تقلا نکن. (۲۵/نمره)

ز) [مرد بقال از شدت ناراحتی] ریش‌های خود را می‌کند و می‌گفت: ای افسوس (۲۵/نمره) طوطی که همانند آفتاب برای من مایه رونق بازار می‌شد (۲۵/نمره) زیر ابر پنهان شد (سکوت کرد). (۲۵/نمره)

ح) [ای دشمن] تصور نکن که شعله عشق به وطن از قلبم برود (۲۵/نمره) پس از مرگم از قبر من (۲۵/نمره) محبت و عشق به وطن شعله‌ور می‌شود. (۲۵/نمره)

۱۳ معرفت حسی یا تجربی

۱۴

الف

ناتائیل! تفاوتی میان خدا و خوشبختی ندان، و تمام خوشبختی خودت را در غنیمت شمردن لحظه‌ای که در آن هستی قرار بده.

۱۵ آندره ژید